30 ՄԱՅԻՍ 2001 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 98 (2302)

Ազգ

Azg armenian daily

Հ. Ալիեւ. «Ադրբեջանի հարեւանությամբ չի կարող լինել երկրորդ հայկական պետություն»

Բաքվում Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսիյ 2-րդի հետ հանդիպման ընթացքում, անդրադառնալով հայ-ադրբեջանական հակամարտությանը, նշել է. «ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահները պահանջում են Լեռնային Ղարաբաղի անկախ կարգավիճակ: Ադրբեջանի հարեւանությամբ չի կարող լինել երկրորդ հայկական պետություն: Համաձայն միջազգային օրենքների, ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԿ-ի սկզբունքների, յուրաքանչյուր երկրի տարածքային ամբողջականությունն անձեռնմխելի է: Հայերը Լեռնային Ղարաբաղի մեր հողերը ցանկանում են փոխանակել գրավյալ շրջանների մեր հողերի հետ: 50 տարի է պետք, որպեսզի գրավյալ շրջանները վերականգնվեն», ասել է Ալիեւը: Ալեքսիյ 2-րդը Հ. Ալիեւին պարգեւատրել է Սուրբ Դանիելի շքանշանով (քրիստոնեական եկեղեցիները քանդելու համար), իսկ ՌԴ նախագահ Պուտինը շնորհավորել է Ադրբեջանի անկախության տոնը:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Հիմնախնդրի վերջնական լուծում այս տարի չի՛ լինի

ԼՂՀ նախագահի հանդիպումը լրագրողների հետ

ՆՈՐԻԿ ԱՐՇԱԿՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հերթական հանդիպումը լրագրողների հետ Արցախի ժուռնալիստների միության նախաձեռնությամբ էր եւ երեկ տեղի ունեցավ ԳՄ «Իրիկնաժամ» դահլիճում:

Ժուռնալիստների միության ղեկավարության խնդրանքով Ա. Ղուկասյանը պատմեց մայիսին Ֆրանսիա կատարած իր այցի մասին, անդրադարձավ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների տարածաշրջան կատարած այցի արդյունքներին:

Համառոտակի ներկայացնելով Ֆրանսիայում ունեցած հանդիպումները, որոնց մասին ժամանակին իրազեկել է հայկական մամուլը, ԼՂՀ նախագահն առանձնացրեց դրանց արդյունքների կարեւոր նշանակությունը: Դրանցից մեկն, ըստ նախագահի, ֆրանսահայ լոբբինգի արդյունավետ ջանքերն են Ֆրանսիայի կառավարությունից արցախանպաստ նյութական աջակցություն ստանալու համար: Ուշագրավ է այն հանգամանքը, որ սեպտեմբերին Մարսել քաղաքում կայանալիք բիզնես-համաժողովին պիտի ներկայանա նաեւ ԼՂՀ-ն:

Քաղաքական հանդիպումների շրջանակներում Ա. Ղուկասյանը կարեւորեց ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ֆրանսիական հին եւ նոր համանախագահների հետ հանդիպումները:

Տես ➧ էջ 2

ՍՏՈՒԳԱՅՑ

2002 թ.-ին Վանաձորը, 2003 թ.-ին Սպիտակը՝ առանց տնակների

Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ Լոռու մարզում էր

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երկրի նախագահի Լոռու մարզ երեկ կատարած այցելությունը սկսվեց 1988 թ. աղետից ամենից շատ տուժած քաղաքից՝ Սպիտակից: Վերջին տարիներին այստեղ նկատելի է շինարարական աշխատանքների աշխուժացումը: Ռոբերտ Քոչարյանը կանգ առավ Սպիտակի կենտրոնական հատվածի հրապարակում, որի կառուցման եւ բարեկարգման համար 2001 թ. պետական բյուջեից հատկացվել է 183 մլն դրամ: Ավանդական ճարտարապետական ոճով կառուցվող բնակելի շենքերի նախագծերի հեղինակն է ճարտարապետ Ջիմ Թորոսյանը: Սպիտակի կենտրոնում կառուցվող բնակելի շենքերից մեկն էլ առաջին անգամը լինելով կառուցվում է Հայաստանի գործարարների նվիրատվությամբ (50 մլն դրամ), որ նրանք կատարել են «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցով:

Վանաձոր քաղաքում, որը նախկինում Հայաստանի երկրորդ խոշոր արդյունաբերական կենտրոնն էր մայրաքաղաքից հետո, նախագահի այցելության առաջին վայրը «Պրոմեթեւս-Քիմտրոն» համալիրն էր: Համալիրի երեք ձեռնարկություններից (քիմիական, քիմիական մանրաթելերի գործարաններ եւ ՋԷԿ), մայրաքաղաքից ժամանած պատվիրակությունը եղավ միայն քիմիական մանրաթելերի գործարանում եւ ջերմաէլեկտրակենտրոնում: Երկու ձեռնարկություններում էլ զգացվում էր այն մեծածավալ աշխատանքը, որ կատարվել էր սեփականաշնորհումից հետո:

Տես ➧ էջ 2

Հայտարարված է ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման լավագույն նախագծի... մրցույթ

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Լրատվա-վերլուծական «ԳազետաՍՆԳ.ռու»-ն հայտարարել է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման հեղինակային նախագծերի հատուկ մրցույթ: Այդ առնչությամբ տարածված տեղեկատվությամբ, մասնավորապես, նշվում է, որ «չնայած կանխավ հունիսի 15-ին Ժնեւում նախատեսվող Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահների հանդիպումը կարող է կամ առհասարակ չկայանալ, կամ հետաձգվել ավելի ուշ ժամկետի», խմբագրությունը որոշել է հունիսի 15-ը վերածել յուրատեսակ «ղարաբաղյան մոմենտումի»: Այդ օրը, ինչպես ասվում է "www.gazetasng.ru" սայթի հատուկ հրապարակման մեջ, կհայտարարվեն մրցույթի հաղթողները՝ այդ բազմամյա խնդրի լուծմանն ուղղված առավել օրիգինալ եւ պրոֆեսիոնալ պատրաստված առաջարկների հեղինակները: Ըստ մրցույթի պայմանների, կարող են մասնակցել բոլոր ցանկացողները, որոնք մինչեւ 2001 թվականի հունիսի 10-ը "sng@df.ru" հասցեով կուղարկեն իրենց տարբերակները: Դրանցից ամենահետաքրքրականները կհրապարակվեն «Տեսակետ» խորագրի ներքո, ինչպես նաեւ կտարածվեն զանգվածային առաջատար լրատվամիջոցներով: Համաձայն CNA գործակալության հաղորդման, մրցույթի հաղթողը կստանա դրամական պարգեւատրում: Խմբագրությունում ստացված բոլոր տարբերակները կհրապարակվեն «ԳազետաՍՆԳ.ռու» հատուկ վերտառությամբ:

Արաֆաթն ակնկալում է Պուտինի օժանդակությունը

Երեկ Մոսկվայում ՊԱԿ-ի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը հանդիպումներ է ունեցել ՌԴ նախագահ Պուտինի, ԱԳ նախարար Իվանովի, Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսիյ II-ի հետ: Օդակայանում Արաֆաթը հայտարարել է, թե «Մոսկվայից չի պահանջի ճնշումներ բանեցնել Արիել Շարոնի վրա», սակայն «Ռուսաստանին տեսնում է մերձավորարեւելյան խաղաղ կարգավորման համահովանավոր»: Ուշագրավ է, որ Մոսկվայի օդակայանում Արաֆաթին դիմավորել են ՌԴ-ում արաբական բոլոր երկրների դեսպանները:

Դաշնակցությունը կստանա եւս մեկ պորտֆել Հայաստանի կառավարությունում

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ Դաշնակցությունը եւս մեկ պորտֆել կստանա Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարությունում: Ինչպես հայտնի դարձավ հավաստի աղբյուրներից, մոտ օրերս Հայաստանի բնապահպանության նոր նախարար կնշանակվի ՀՀ Ազգային ժողովի «ՀՅԴ» խմբակցության անդամ Մարտուն Մաթեւոսյանը: 1999 թ.-ին Մարտուն Մաթեւոսյանն ընտրվել է ԱԺ պատգամավոր մեծամասնական ընտրակարգով, ՀՀ Լոռու մարզում: 1996-2000 թթ. նա եղել է ՀՅԴ Բյուրոյի անդամ:

Հիշեցնենք, որ ՀՅԴ-ն առայժմ մեկ պորտֆել ունի կառավարությունում. կուսակցության Հայաստանի Գերագույն Մարմնի անդամ Դավիթ Լոքյանն զբաղեցնում է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի պաշտոնը: ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանը 2000 թ. սկզբին հեռացվել է ՀՅԴ շարքերից:

«Ժնեւյան հանդիպումը հետաձգվել է Քոչարյանի եւ Ալիեւի խնդրանքով»

ՓԱՐԻԶ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ֆրանսիացի համանախագահ Ֆիլիպ դը Սյուրմենը մայիսի 28-ին պաշտոնապես հաստատել է այն տեղեկությունները, որ ժնեւյան հանդիպումը հետաձգվել է անորոշ ժամանակով: Նա ասել է, թե համանախագահները հանգել են այն եզրակացության, թե պետք չէ արհեստականորեն արագացնել գործընթացը եւ ավելի լավ է ժամանակ տրամադրել բոլոր մանրամասները մշակելու համար: Նա լավատեսություն է հայտնել՝ նշելով, որ նախագահներ Ալիեւն ու Քոչարյանը հաստատակամ են շարունակելու խաղաղության հաստատման գործընթացը: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, նա հայտնել է նաեւ, որ Ժնեւում կայանալիք հանդիպումը հետաձգվել է նախագահներ Ալիեւի ու Քոչարյանի խնդրանքով:

Անատոլի Կինախը՝ Ուկրաինայի վարչապետ

ԿԻԵՎ, 29 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ուկրաինայի Գերագույն ռադան այսօր համաձայնություն տվեց երկրի վարչապետ նշանակելու Ուկրաինայի արդյունաբերողների եւ ձեռնարկատերերի միության նախագահ Անատոլի Կինախին: Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի առաջարկած նրա թեկնածությունը պաշտպանեցին 239 խորհրդարանականներ, թեեւ հաղթանակի համար բավական էր 226 ձայն:

Երկրաշարժ Էրզրումի նահանգում

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 29-ին, տեղական ժամանակով ժամը 18:14-ին եւ 19:15-ին Թուրքիայի տարածքում՝ Էրզրում քաղաքից 15 կմ դեպի հյուսիս-արեւմուտք, տեղի է ունեցել երկրաշարժ: Ինչպես հայտնում են ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից, երկրաշարժի ուժգնությունն էպիկենտրոնում կազմել է 5-6 բալ՝ ըստ ՄՍԿ-64 սանդղակի:

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27»

Ն. Հունանյանը հրաժարվեց 250 էջանոց նյութը հրապարակելուց

Դատավարության մասնակիցներն ամբաստանյալին բացատրում էին, որ նա դատարանում է գտնվում, ոչ թե Հայդ պարկում

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Հոկտեմբերի 27»-ի քրեական գործով մայիսի 29-ի դատական նիստում դատարանը որոշեց քրեական գործին կցել ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանի 250 էջանոց սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի վերլուծությունը, սակայն առանց ընթերցելու: Ն. Հունանյանը կամովին հրաժարվեց ընթերցելուց եւ միջնորդեց կցել քրեական գործին, որը եւ արվեց: Ինչպես տեղեկացրել էինք, վերջին դատական նիստում, երկարատեւ քննարկումից հետո, ամբաստանյալին հնարավորություն տրվեց ընթերցելու այն իբրեւ ցուցմունք: Երեկ նա հայտարարեց, որ ոչ թե կընթերցի, այլ գրառումներից օգտվելով կշարունակի ցուցմունք տալ: Ամբաստանյալը «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի 2000 թ. համարներից եւ ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակագրության տվյալներից որոշ ծաղկաքաղ անելով փորձում էր ներկայացնել այն հիմնավորումները, որոնք, իր ասելով, կործանարար էին հայ ժողովրդի համար, եւ վերահաս վտանգը կանխելու նպատակով գնաց հայտնի գործողություններին:

Հայտնեց, որ 580 հազար մարդ պետական իշխանության կողմից դատապարտված էր ոչնչացման, որոնց տրվող թոշակը բավականացնում է 8-9 հացի (3-7 օր): Կյանքի միջին տեւողությունը ՀՀ-ում այնքան է իջել, որ չի բավականացնում թոշակ ստանալուն եւ այլն: Նախագահողն ընդմիջեց ամբաստանյալին, հիշեցնելով, որ ազատ շարադրանքում ասել էր այդ մասին:

Տես ➧ էջ 3

ընթացիկ

ՂԱՐԱԲԱՂ

Հիմնախնդրի վերջնական լուծում այս տարի չի՛ լինի

Սկիզբը էջ 1

Համանախագահության այցին եւ դրան առնչվող հարցերին Ա. Ղուկասյանն ավելի տարողունակ ձեւով անդրադարձավ: Մասնավորապես նա բացառեց, որ մինչեւ տարեվերջ ղարաբաղյան հիմնախնդրի վերաբերյալ որեւէ փաստաթուղթ կարող է ստորագրվել: Քաղաքական հանդիպումները եւ բանակցությունները դեռեւս չեն նշանակում հարցի վերջնական հանգուցալուծում: Կան բազմաթիվ փաստաթղթեր, որոնք լրիվ չեն համաձայնեցված, իսկ դիվանագիտական փաստաթղթերում թեկուզ մեկ չհամաձայնեցված կետը կասեցնում է մյուս համաձայնեցված կետերի վավերականությունը: Բացի այդ, հնարավոր չի լինի ընդունել մի այնպիսի փաստաթուղթ, որը ժողովրդի կողմից չի ընդունվել:

ԼՂՀ-ի միջազգային ճանաչման խնդրին անդրադառնալով, ԼՂՀ նախագահը նշեց, որ ներկա պայմաններում մերկապարանոց մոտեցումը ճիշտ չէ, քանի դեռ բանակցությունները շարունակվում են: Միջազգային ճանաչումը ենթադրում է նաեւ ԼՂՀ-ի անվտանգության ապահովում, իսկ, ասենք, մի քանի երկրների ճանաչելը չի կարող դեռեւս անվտանգության երաշխիքներ ստեղծել: Ճանաչումը նույնպես պետք է լինի բանակցությունների արդյունքում:

Միեւնույն ժամանակ, Ա. Ղուկասյանը չբացառեց հետագայում դրա անհրաժեշտությունը: Եթե Ադրբեջանը շարունակի իր ապակառուցողական դիրքորոշումը ղարաբաղյան հիմնախնդրի հարցում, ապա գուցե թե կգա մի պահ, երբ կծառանա ԼՂՀ-ն ճանաչելու հարցը: Եվ առաջին հերթին Հայաստանի Հանրապետության կողմից, նշեց նախագահը:

Տարածքների փոխանակման խնդրին Ա. Ղուկասյանը հետեւյալ մեկնաբանումը տվեց: Այսօր գլխավոր խնդիրը ԼՂՀ կարգավիճակն է: Տարածքների հարցը պատերազմի հետեւանք է, սկզբնապես գոյություն չուներ, ուստի առայժմ դրանց մասին խոսելն անիմաստ է: Տարածքների խնդիրը կապված է խաղաղական երաշխիքների հետ, որոնք եւ պիտի տան բանակցությունները:

Ինչ մնում է Մեղրիի փոխանակման խնդրին, ապա, ԼՂՀ նախագահի կարծիքով, անթույլատրելի է Ղարաբաղի հարցի լուծումը Հայաստանի տարածքի հաշվին: Մեղրին ավելի շատ աշխարհաքաղաքական խնդիր է, Իրանի հետ Հայաստանի սահմանը պիտի մնա:

Ա. Ղուկասյանը պատասխանեց նաեւ լրագրողների տարաբնույթ հարցերին: Դրանք ներառում էին ինչպես քաղաքական, այնպես էլ սոցիալ-տնտեսական ոլորտները:

«Ազգի» թղթակցի հարցին, թե ԼՂՀ-ի ներքաղաքական վիճակը, մասնավորապես մարտի 22-ի դատավարությունը, որքանով ազդեցություն ունի՞ սփյուռքահայության վրա Արցախի նկատմամբ դրսեւորվող վերաբերմունքում, Ա. Ղուկասյանը պատասխանեց, որ ընդհակառակը, սփյուռքում, կոնկրետ Ֆրանսիայում, ոգեւորված են ԼՂՀ-ում իրականացվող բարեփոխումներով: Նույնիսկ ավելին՝ այդ գործընթացներն ամրապնդում են սփյուռքի վստահությունը Արցախի նկատմամբ:

Վերջում ԼՂՀ նախագահը կրկին ողջունելով Արցախի ժուռնալիստների միության նախաձեռնությունը, հույս հայտնեց, որ այդ հանդիպումը լավ նախադեպ կդառնա՝ հանրապետության մյուս պետական այրերի հետ եւս նմատիպ հանդիպումներ կազմակերպելու համար:

2002 թ.-ին Վանաձորը, 2003 թ.-ին Սպիտակը ...

Սկիզբը էջ 1

Այստեղ կատարված ներդրումները գերազանցել են 10 մլն դոլարը: Համալիրը պատրաստ է գործարկման: Դրան խոչընդոտող հիմնական խնդիրն այսօր գազի բարձր գինն է: Վանաձորում կարճատեւ մամուլի ասուլիսի ժամանակ Ռոբերտ Քոչարյանը եւս ընդգծեց այս հանգամանքը եւ նշեց, որ պետությունն այստեղ նույնպես կձգտի օգնել ընկերությանը: Առաջ անցնելով տեղեկացնենք, որ մամուլի ասուլիսում նախագահն անդրադարձավ Լոռու մարզի տնտեսական կացության եւ իրականացվող շինարարական աշխատանքներին: Նա նշեց, որ արդյունաբերական ծրագրեր, ինչի շնորհիվ լրացուցիչ աշխատատեղեր կբացվեն:

Վանաձորում նախագահն այցելեց խաղաղի վերականգնվող երկու՝ թիվ 3 եւ թիվ 1 դպրոցները: Մասնավորապես վերջինս Վանաձորի հնագույն կրթօջախն է եւ վերակառուցվում է «Հայաստան» հիմնադրամի կողմից: Մյուս՝ թիվ 3 դպրոցի շինարարության գումարները հատկացվել են պետական բյուջեից եւ սոցիալական ներդրումների հիմնադրամից: Ավարտին է մոտենում նաեւ Վանաձորի «Գուգարք» պոլիկլինիկայի շինարարությունը, որի շահագործման հանձնվելուց հետո տնակներում գործող 2 պոլիկլինիկաներ

տության անն այս տարվա առաջին ամիսներին մարզում կազմել է 68 տոկոս: Սկսել են արտադրանք տալ նախկինում չաշխատած 13 ձեռնարկություններ: Պատասխանելով այն հարցին, թե ինչ ճակատագիր է սպասում խաղաքի մյուս սեփականաշնորհված, բայց պարապուրդի ենթարկված ձեռնարկություններին, նախագահն ասաց, որ ցանկալի կլինի, որպեսզի դրանց սեփականատերերը, եթե չեն կարողանում գործարկել, ապա գոնե վաճառեն այդ գործարանները նրանց, ովքեր ի վիճակի են դա կատարել: Որպես օրինակ բերվեց Երեւանի հրուշակեղենի-մակարոնի գործարանը, որի «Գրանդ Քենդի» անվանումը կրող արտադրանքը, գործարանի նոր սեփականատիրոջն անցնելուց հետո, հայտնի է բոլորին:

Աղետի գոտին, Ռոբերտ Քոչարյանի համոզմամբ, շարունակում է մնալ որպես գերակայություն կառավարության համար: Լոռու մարզում, բացի Սպիտակից, նախագահի կարծիքով, կհաջողվի կատարել այն, ինչ նախատեսված է: Այսինքն՝ բնակշինարարության ծրագրերը կավարտվեն մինչեւ եկող տարվա մայիս, հունիս ամիսները, իսկ Սպիտակում՝ 2003 թ. ընթացքում:

Իր հերթին Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը լրագրողների հետ զրուցելիս կարեւորեց շինարարական աշխատանքները՝ որպես նաեւ աշխատատեղերի ստեղծում: Դրանց մեջ այժմ ընդգրկված է 5000 մարդ: Մարզում նախատեսված են իրականացնել 65 կմ երկարությամբ ճանապարհաշինական կտեղափոխվեն այդ մասնաշենք:

Առավել ջերմ էր ընդունելությունը Վանաձորի մշակույթի պալատի շինարարության սկսման արարողության ժամանակ: Ավանդական երգ ու պարի հնչյուններով խաղաքի բնակիչները դիմավորեցին նախագահին եւ իրենց շնորհակալությունը հայտնեցին, որ Վանաձորի խորհրդանիշ համարվող մշակույթի կիսաքանդ պալատի համար աղետից 13 տարի անց վերջապես միջոցներ են հատկացվել: Ինչպես տեղեկացանք, ընդհանուր վերականգնման համար պահանջվող գումարը կազմում է 440 մլն դրամ: Սակայն այս տարի կհատկացվի այդ գումարի մոտ մեկ երրորդը:

Եվ վերջապես՝ վերջին կանգառը «Գլորիա» (նախկին «Լոռե») կարի ձեռնարկությունն էր: Այն Վանաձորի հաջող գործունեություն ծավալած թեթեւ արդյունաբերական գործարաններից է, որն աշխատում է ամերիկյան «Ամերեքս» ընկերության պատվերները կատարելով: Արտադրական կապեր են հաստատվել նաեւ ռուսական ընկերությունների հետ: Այս ձեռնարկությունում աշխատում են 400, հիմնականում կին աշխատակիցներ՝ 18-23 հազար դրամ աշխատավարձով: Ընդ որում, մոտ 150 աշխատատեղ ստեղծվել է վերջին 4 ամսվա ընթացքում: Նախատեսվում է մինչեւ տարեվերջ գործարկել եւս 100 աշխատատեղ: Այնպես որ, «Գլորիան» իսկապես ընդօրինակման արժանի ընկերություն է եւ ոչ միայն Վանաձորի համար:

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ

Բացվեց Անդրեյ Սախարովի կիսանդրին

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 29-ին Երեւանի Սախարովի անվան հրապարակում բացվեց ականավոր գիտնական, մեծ հումանիստ, հայ ժողովրդի բարեկամ Անդրեյ Սախարովի կիսանդրին: Միջոցառմանը ներկա էին հանրապետության վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանը, Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը, Հայաստանում Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Անատոլի Դրյուկովը, մշակութային գործիչ Հենրիկ Իգիթյանը եւ այլք:

Անդրեյ Սախարովի կիսանդրին պատրաստելու համար 1 տարի շարունակվող մրցույթի արդյունքում անցնող տարվա դեկտեմբերին հաղթող ճանաչվեց քանդակագործ Տիգրան Արզումանյանի աշխատանքը:

Այցելություն Բաշ-Ապարան

Կիրակի օրը հարյուրավոր մարդիկ էին հավաքվել Ապարանում՝ Դրոյի (Դրաստամատ Կանայանի) շիրիմի մոտ: «Սուրմալու-Իգդիր» հայրենակցական-բարեգործական միության կոչով նրանք եկել էին նշելու ոչ միայն Բաշ-Ապարանի ճակատամարտի տարեդարձը, այլեւ երկու այլ իրադարձություն:

«Մեկ տարի առաջ բոլորիս կամքով ու ցանկությամբ ստեղծվեց մեր հայրենակցական միությունը, որը մեր համախմբման ու միասնության առիթ դարձավ, ասաց կազմակերպության նախագահ, միլիցիայի գնդապետ Լյուդվիգ Սարգսյանը: Մի քանի օր հետո մենք մասնակցեցինք մեր քաջ հայրենակցի՝ Դրոյի աճյունի վերաթաղման արարողությանը:

Այսօր մենք՝ սուրմալուեցիների ու իգդիրցիների հետնորդներս, մեծից փոքր հավաքվել ենք նշելու Դրոյի մասունքները հայրենի հողում ամփոփելու առաջին տարելիցը, ասաց միության նախագահը: Երրորդ հազարամյակի մայիսյան այս օրը Դրոն շարունակում է մնալ մեր ժամանակակիցը՝ շարունակելով միավորել մեզ, ընդգծեց Լյուդվիգ Սարգսյանը: Հռետորը համոզմունք հայտնեց, որ «Դրոյի ոգին թեւածում է Բաշ-Ապարանի բարձունքներում եւ սպասում այն փառահեղ օրվան, երբ կհնչեն զանգերն Արաքսի այս կողմում, եւ իգդիրցիների-սուրմալուեցիների երրորդ սերունդը կերթի ու Արաքսը կանցնի»:

Մյուս բանախոսները վերհիշեցին Դրոյի կենսագրության էջերը:

Տ. Լ.

Կվերահրատարակվի «Ժամանակ» օրաթերթը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Շուրջ քառամսյա ընդմիջումից հետո մայիսի 30-ին կվերահրատարակվի «Ժամանակ» օրաթերթը: Պարբերականի խմբագրակազմը մնացել է նույնը՝ բացառությամբ նախկին գլխավոր խմբագիր Արա Գալոյանի եւ գլխավոր խմբագրի տեղակալ Արմեն Շեկոյանի: Գլխավոր խմբագրի պաշտոնակատարն է գլխավոր խմբագրի տեղակալ Արմեն Հովակիմյանը:

ՏԱՐԱԾՔ

Իրանցի մասնագետները աղետի հավանական պատճառ են համարում օդաչուի սխալը

ԹԵՀՐԱՆ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Համաձայն IRNA իրանական գործակալության մայիսի 27-ին տարածած տեղեկատվության, 30 մարդու կյանք խլած, այդ թվում եւ ԻԻՀ տրանսպորտի եւ ճանապարհների նախարարի, օդային աղետի ամենահավանական պատճառը եղել է օդաչուի սխալը: Այս մասին գործակալությանը հարցազրույցի ժամանակ հայտարարել է Իրանի քաղաքացիական ավիացիայի կազմակերպության ղեկավար Բեհզադ Մազահերին: Թեեւ տվյալ պահին ձեռք բերված բոլոր ապացույցները վկայում են օդաչուների թույլ տված սխալի մասին, այդուամենայնիվ, ըստ Մազախերիի, հետաքննությունը շարունակվում է: Ըստ նրա, իրանական կողմը կապ է պահպանում ռուս փորձագետների հետ, եւ շուտով կիրառարկվեն Իրանի կառավարության ստեղծած հատուկ հանձնաժողովի վերջնական եզրակացությունները:

Հանրապետությունում էժանացել է հեղուկ գազը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՅԻՍԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի վերջերից մայրաքաղաքում հեղուկ գազի գինը նկատելիորեն էժանացել է: «Հայռուսգազարդ» ՀՁ «Բուտան» ընկերության տնօրեն Սեյրան Ակլունցի մեկնաբանությամբ, սա պայմանավորված է Վրաստանից ներկրված համեմատաբար էժան գազով, որի հաշվին էլ ներքին շուկայում գինը նվազել է 20-30 դրամով՝ կազմելով 230 դրամ:

Ըստ Ս. Ակլունցի, տարվա ընթացքում լինում են երկու-երեք գնային տատանումներ՝ կապված պահածոյացման շրջանում պահանջարկի մեծացման, տարեվերջյան ամիսների, նաեւ՝ ներկրումների հետ: Տնօրենի խոսքերով, այսպիսի «թռիչքները» չհաշված, հանրապետությունում միշտ էլ պահպանվել է հեղուկ գազի կայուն գին, որի մեկ կիլոգրամի ամենաբարձր արժեքը չի անցնել 300 դրամից: Նա հավելեց, որ սակագնային տարբերություն է առաջանում նաեւ այն պատճառով, որ հանրապետություն հեղուկ գազի ներկրմամբ զբաղվող անհատ ձեռներեցները համեմատաբար թանկ գներ են սահմանում:

Տարվա միջին հաշվարկով հանրապետությունում ամիսն իրացվում է 1000-1200 տոննա հեղուկ գազ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժԱ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com

www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221

Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353

Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483

Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն
/հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԸՆԹԱՑԻԿ

Մեկ շաբաթ առաջ մայիսի 23-ին, Թուրքիայի Ստամբուլ քաղաքում տեղի է ունեցել Եվրախորհրդի քաղաքական եւ մշտական հանձնաժողովների համատեղ նիստը, որին մասնակցել է նաեւ ՀՀ խորհրդարանական պատվիրակությունը՝ ղեկավար Հովհաննես Հովհաննիսյանի գլխավորությամբ:

Թուրքիան չի կարողանում տիրապետել իր կրքերը

Ստամբուլում ճնշելով հայկական պատվիրակությանը

Փոքրիկ նավն էլ ընդդիմանալ գիտի

Մեկշաբաթյա չքացատրվող լռությունից հետո ԱԺ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հ. Հովհաննիսյանն այդ կապակցությամբ մամլո ասուլիս էր հրավիրել, որից կարելի էր այն եզրակացության հանգել, թե «հյուրընկալ» Թուրքիայի բան ու գործը հայաստանյան պատվիրակության այնտեղ եղած ժամանակ եղել է Հայաստանի գլխին լուտանքներ թափելը:

Ըստ Հովհաննիսյանի, Ստամբուլում եղած եռօրյա ժամանակահատվածում իրենք երբեք օր բացարձակապես հնարավորություն չեն ունեցել դուրս գալու հյուրանոցից եւ գտնվել են թուրքական իշխանությունների ուժեղ հսկողության տակ: Ավելին՝ հյուրանոցի առաջ, որտեղ հանգրվանել է պատվիրակությունը, կազմակերպվել է հակահայկական ուղղվածությամբ ցույց, որտեղ քննադատվել է Հայաստանի վարած Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման քաղաքականությունը:

Նույն գաղափարն արդեն պետական մակարդակով հնչեցրել է Թուրքիայի արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմը, որը ոչ ավել, ոչ պակաս հայերին անվանել է ահաբեկչության հրահրիչներ: Այլ կերպ չի կարելի մեկնաբանել նրա շուրթերով հնչած տեսակետը, թե հայերի կողմից միջազգային ասպարեզում եւ տարբեր երկրներում ծավալված լոբբիստական գործունեությունն ահաբեկչություն է Թուրքիայի դեմ: Ընդ որում, արտգործնախարարը նման հայտարարություն է անում Եվրախորհրդի հանձնաժողովների համատեղ նիստի ընթացքում, որը Հովհաննես Հովհաննիսյանի գնահատմամբ՝ ոչ կոնստրուկտիվ եւ չոր ելույթ էր: Իսկ մինչ այդ, ցույցի անցկացումը նա որակեց որպես բացահայտ ճնշում հայկական պատվիրակության վրա:

Ջեմի ելույթից հետո նրան տրվել է 15 հարց, որոնցից մեկը հնչեցրել է հայկական պատվիրակությունը մոտավորապես այն բովանդակությամբ, թե ինչպես է պատկերացնում արտգործնախարարը Թուրքիայի ինտեգրումը Եվրամիությանն առանց իր անմիջական հարեւանների հետ հարաբերությունների սերտացման: Ի պատասխան Ջեմը հայտնել է, թե Թուրքիան իր հարաբերությունները փորձել է ջերմացնել Հայաստանի հետ, որը, սակայն, խափանվել է Ֆրանսիայի՝ Հայոց ցեղասպանության պաշտոնապես ճանաչումից հետո: Թե հատկապես ի՞նչ կոնկրետ դրսեւորումներ են ունեցել Ջեմի արտահայտած սերտացման փորձերը՝ ոչինչ չի ասվում:

Չհանդուրժելով Թուրքիայի իշխանությունների նման սանձարձակ վերաբերմունքը, նիստի հաջորդ օրը՝ մայիսի 24-ին, հայկական պատվիրակությունը հրապարակել է հակազդեցիկ հայտարարություն, որտեղ, Հ. Հովհաննիսյանի խոսքերով, Թուրքիայի արտգործնախարարի ելույթը որակվել է որպես կեղծ եւ մտացածին ու պարզապես թյուրիմացության արդյունք: Ըստ Հովհաննիսյանի, դա վկայում է, որ Թուրքիան դեռեւս պատրաստ չէ Հայաստանի հետ նորմալ, քաղաքակիրթ երկխոսություն սկսելուն՝ կապված Ցեղասպանությանն առնչվող հիմնահարցերի հետ: Իսկ մյուս կողմից նման քայլերով Թուրքիան ավելին չի անում, քան իրեն շարունակ հեռացնում է իր գլխավոր երազանքից՝ Եվրամիությանն անդամակցելուց, ինչի մասին հենց Իսմայիլ Ջեմին ուղղված հարցով ակնարկել է հայկական պատվիրակությունը:

Ինչեւէ, Հովհաննես Հովհաննիսյանն առաջին անգամ էր գտնվում Թուրքիայում եւ, նրա տպավորությամբ, այդ երկիրն իրեն ցավով հիշեցրել է, որ մեր փոքրիկ հանրապետությունն այդ երկրի կողքին հիշեցնում է միայն օվկիանոսում լողացող մի փոքրիկ նավի:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ԱԺ-ն փորձում է սթափեցնել Արմենտելին

Նախաձեռնվում է արտահերթ նիստ

Մոտ մեկ ամիս առաջ ՀՀ կապի եւ տրանսպորտի նախարար Երվանդ Զախարյանը պնդում էր, թե Արմենտել ՀՁ-ի կապի համակարգում կատարած ներդրումներն ուսումնասիրելու նպատակով կառավարությունում ստեղծվել է աշխատանքային խումբ: Մինչեւ հիմա, սակայն, այդ խումբն իրեն հիշեցնելու ոչ մի առիթ չի տվել: Ավելին՝ սկսեցին լուրեր պտտվել, թե շուտով հեռախոսների համար ռոպեավճար է մտցվում, ինչն առաջացրեց ազգաբնակչության բուռն հակազդեցությունը: Եվ չնայած ռոպեավճարը կիրառելու է հուլիսի 1-ից՝ երկու ամսով փորձնական եղանակով, այնուհանդերձ ստեղծված լարվածությունը չի անցնում: Հիշեցնենք, որ Արմենտելին տրված գործունեության լիցենզիայով այդ ձեռնարկությանը թույլատրվում է կիրառել ռոպեավճարը, եւ ըստ էության պետությունը ոչինչ անել չի կարող գործընթացը կանխելու նպատակով: Թերեւս միայն բանակցությունների միջոցով կարող է ընկերությանը համոզել՝ առավել ցածր սակագներ ամրագրել, ինչը եւ փորձում է անել:

Ելնելով առաջացած անելանելի իրավիճակից, «Օրինաց երկիր» կուսակցությունն իր անհանգստությունն է արտահայտում եւ Արմենտելի կողմից ռոպեավճարի ներդրման գործընթացը կասեցնելու միակ քիչ թե շատ լուրջ ճանապարհը տեսնում է այդ ընկերության պարտավորությունների ուսումնասիրող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողով ստեղծելու մեջ: Այդ նպատակով «Օրինաց երկիր» պատգամավորական խմբակցությունն «Արմենտել ՀՁ-ի պայմանագրային պարտավորությունների կատարումն ուսումնասիրող ժամանակավոր հանձնաժողով ստեղծելու» օրակարգով այսօր ԱԺ արտահերթ նիստ է փորձում հրավիրել: Որոշման նախագիծը 10 կետ է պարունակում, որոնք առնչվում են ժամանակավոր հանձնաժողովի նպատակին, խնդիրներին, լիազորություններին եւ աշխատանքային կարգին: Ըստ դրանց, ժամանակավոր հանձնաժողովն ուսումնասիրությունների հիման վրա եզրակացություն է ներկայացնելու խորհրդարանին: Գլխավոր խնդիրը լինելու է պայմանագրային պարտավորություններին Արմենտելի փաստացի ներդրումների ժամանակագրական համապատասխանության ուսումնասիրությունը: Հիշեցնենք, որ դեռեւս մեկ ամիս առաջ այս առումով ընկերության պարտավորությունների թերացման կասկածներ էր հայտնել կապի եւ տրանսպորտի նախարարը, իսկ կատարված ներդրումները պիտի զգալիորեն բարեփոխեին կապի համակարգը, ինչն առկա չէ:

4 ամիս ժամկետով ձեւավորվող հանձնաժողովին իրավունք է տրվում ազատորեն ծանոթանալ բոլոր փաստաթղթերի հետ, որոնք առնչվում են կատարվելիք ներդրումներին:

Սակայն կկայանա՞ արտահերթ նիստը՝ կորոշի ԱԺ քաղաքական մեծամասնությունը միայն դեմ կամ կողմ արտահայտվելով էլեկտրոնային քվեարկության ընթացքում:

Գ. Ա.

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ ԴՊՐՈՑԻՆ

Լոս Անջելեսի թեքեյանցի դպրոցականների շրջապտոյտը Հայաստանում շարունակվում է

Հայաստանում են Լոս Անջելեսի Թեքեյան մշակութային միության «Արշակ Տիգրանյան» վարժարանի 20 շրջանավարտները՝ Թեքեյան մշակութային միության Կենտրոնական վարչության գործադիր մարմնի քարտուղար, հայոց գրականության եւ պատմության ուսուցչուհի, շրջապտույտի պատասխանատու օրիորդ Լորա Գույումջյանի գլխավորությամբ: Մեկ շաբաթվա ընթացքում շրջանավարտներն այցելեցին Հայաստանի տեսարժան վայրեր, մասնակցեցին մի շարք միջոցառումների, իսկ երեկ ՀԹՄՄ վարչության անդամների ուղեկցությամբ այցելեցին Արագածոտնի մարզի, Կարբի գյուղի Վահան Թեքեյանի անունը կրող կրթօջախ:

Դպրոցի մուտքի առաջ նրանց աղ ու հացով դիմավորեցին ուսուցչական կոլեկտիվը, աշակերտները, որոնք հյուրերի պատվին պատրաստել էին համերգային ծրագիր: Կարբիի Վ. Թեքեյանի անվան այս կրթօջախի ընտրությունը որոշել էր ԹՄՄ Կենտրոնական վարչությունը, որը մեկ տարվա ընթացքում հանգանակել էր որոշակի գումար՝ դպրոցի ուսուցիչների ու սպասարկող անձնակազմի համար: Մինչ հյուրերը ըմբոշխնում էին համերգը, օրիորդ Լորան ՀԹՄՄ-ի գանձապահ Գայանե Մուրադյանի եւ կրթօջախի տնօրեն Արսեն Օհանյանի ներկայությամբ դպրոցի մանկավարժներին եւ աշխատակիցներին հանձնեց օգնության գումարները: Հրաժեշտից առաջ ՀԹՄՄ վարչության անդամ Կառլեն Դալլաքյանը ողջունելով հյուրերին, կարեւորեց այսօրվա դպրոցի պահպանումը՝ հատկապես գյուղական վայրերում, որով էլ նաեւ հնարավոր կլինի հայաթափությունից փրկել հայկական գյուղերը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ-27»

Ն. Հունանյանը հրաժարվեց 250 էջանոց նյութը հրապարակելուց

Սկիզբը էջ 1

Ամբաստանյալը պնդեց, թե այն ժամանակ տղամարդկանց կյանքի միջին տեւողությունն էր ներկայացրել, հիմա կանանցն է ներկայացնում: Վիճակագրական տվյալներում բնականաբար առաջնային ուշադրության էր արժանացրել արտագաղթի տվյալներին, որից եզրակացրեց, որ այդ ընթացքով մինչեւ 2003 թ. Հայաստանում հազիվ 1 մլն մարդ մնար, որի 50–60 տոկոսը՝ թոշակառուներ: «Ինչպես միգրացիայի վարչության պետն է ասել, Հայաստանը քրոնիկ հիվանդ դառնալու ճանապարհին է», մեջբերեց ամբաստանյալը: Նշեց, որ միջին հաշվարկով ծնունդների թիվը տարեկան նվազել է 3–5 հազարով, որը տեղի է ունեցել նաեւ կանանց հիվանդությունների տարածվածության պատճառով եւ այլն:

Դատական նիստում ամբաստանյալի ամենաակտիվ «հակառակորդները» Կ. Դեմիրճյանի իրավահաջորդի ներկայացուցիչ Աշոտ Սարգսյանն է եւ պետական մեղադրողներից Հակոբ Մարտիրոսյանը, որոնք ամբաստանյալին ընդհատելով առաջարկում էին կամ հիմնավորել ասելիքը եւ ցույց տալ դրանց կապակցվածությունը կոնկրետ «Հոկտեմբերի-27»-ի ու այն անձանց հետ, որոնք սպանվել են իր ձեռքով, կամ դադարեցնել «միտինգային ելույթները» եւ անցնել դատավարական հաջորդ գործողություններին: Ամբաստանյալը փորձում էր իր առարկությունները ներկայացնել եւ հիմնավորել ասելիքի անհրաժեշտությունը, ինչը, պետք է ասել, նրան չէր հաջողվում: Ներկայացված նյութը կապակցված չէր, եւ նա չէր կարողանում ցույց տալ ասվածի եւ կատարվածի կապը: Վիճաբանության ընթացքում նախագահողը շատ ավելի հաշտեցնելու առաքելություն էր ստանձնել, փորձում էր միաժամանակ ե՛ւ տուժողների ներկայացուցիչների զայրույթը մեղմել, ե՛ւ ամբաստանյալի ցուցմունք տալու իրավունքը չխախտել: Անընդհատ բացատրում էր, որ ցուցմունքը պետք է տա մեղադրանքի ծավալի շրջանակում, ասելիքը պետք է պատճառաբանված լինի: «Դուք տնտեսական վերլուծություն եք անում, այդպես անվերջ չի կարելի շարունակել», խրատեց նախագահողը: Այլ կերպ ասած՝ սա դատարան է, Հայդ պարկ չէ:

Ամբաստանյալը թեւաթափ եղավ եւ հրաժարվեց հիշյալ նյութը ցուցմունք ներկայացնելուց այն ժամանակ, երբ տուժողների իրավահաջորդների փաստաբաններից մի քանիսը հայտնեցին, որ նման ծավալով հիշյալ նյութը դատարանի գնահատությանը չի արժանանա, եւ դրանք զուր ջանքեր են, պարզապես ավելորդ ժամանակ եւ էներգիա կխլեն իրենցից: Այս տեսակետը պաշտպանեց նաեւ Ն. Հունանյանի փաստաբանը, որից հետո, կարծում ենք, ամբաստանյալը լիովին հուսահատվեց եւ բավարարվեց միջնորդությամբ, որ 250 էջանոց նյութը կցվի քրեական գործին: Ամբաստանյալ Ն. Հունանյանի այս վարմունքն արժանացավ Աշոտ Սարգսյանի դրվատանքին, որը քր. դատ. օր.-ին հղում կատարելով հիմնավորեց, որ դա ամբաստանյալի միակ ճիշտ քայլն էր: Նկատենք, որ սա միակ դեպքն է, որտեղ Ա. Սարգսյանը եւ Ն. Հունանյանը, այսպես ասած, համակարծիք էին:

Աշոտ Սարգսյանը հետաքրքրվեց նաեւ՝ որտեղի՞ց են ամբաստանյալի ձեռքում հայտնվել սոցիալ-տնտեսական վիճակագրական տվյալները, նախաքննության ո՞ր փուլում է ստացել դրանք, ո՞ւմ կողմից եւ ի՞նչ տեղեկանքների հիման վրա: Ն. Հունանյանը դատարանին հայտնեց, որ նախաքննության առաջին 4–5 ամիսներին իրեն թուղթ ու գրիչ չի տրամադրվել մինչեւ 2000 թ. ապրիլի վերջը, երբ քննիչ Մարտել Մաթեւոսյանը ցուցմունք գրելու համար թուղթ ու գրիչ է տրամադրել: Նախաքննության ողջ ընթացքում օրենսգիրք չեն տրամադրել մինչեւ հուլիսի 11-ը՝ նախաքննության ավարտը: Հուլիսի 11-ից հետո իր խնդրանքին ընդառաջելով քննչական խումբը տրամադրել է քրեական օրենսգիրքը, քր. դատ. օր.-ը եւ ՀՀ Սահմանադրությունը: Միաժամանակ ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովն ուղարկել է միջազգային փաստաթղթերի ժողովածուն, մարդու իրավունքների հռչակագիրը եւ 48 թ. ցեղասպանության կոնվենցիան: «Այնուհետեւ դիմել եմ քննչական վարչության պետին, նշելով, որ ուզում եմ տեղեկանքներ հավաքել զանազան պետական հաստատություններից եւ խնդրել եմ տեղեկանքների վերաբերյալ իմ դիմումները փոխանցել քննչական բաժնի պետին, նրա միջոցով պետական հաստատություններին: Իմ այդ միջնորդությունները քննչական բաժնի պետը մերժել է, որից հետո, հավանաբար սեպտեմբեր ամսին, ինձ տվել են սոցիալ-տնտեսական վիճակագրության տեղեկագրերը», հայտնեց ամբաստանյալը՝ այսպիսով բացահայտելով իր տեղեկատվության աղբյուրները: Հիշյալներին ավելացրեց նաեւ «ՀՀ» օրաթերթը, որը նրան տրամադրվել է 2000 թ. հուլիս ամսից:

Երեկվա նիստում ամբաստանյալը երկու միջնորդություն ներկայացրեց. մեկով պահանջելով քրեական գործին կցել իր այն բացարկի դիմումը, որի մասին նախորդ նիստում հայտնեց, թե բռնություններ գործադրելու ժամանակ խցկել է չհրկիզվող պահարանի տակ, հետագայում փոխանցել Ալեքսան Հարությունյանին: Նշեց, որ վերջինս այն հանձնել է քննչական խմբին, սակայն գործին չի կցվել: Միջնորդությունը դատարանի կողմից համարվեց անժամանակ եւ մերժվեց: Մյուս միջնորդությամբ ամբաստանյալը փորձում էր հիմնավորել, որ անհավասար պայմաններում են գտնվում դատավարության մասնակից կողմերը, մասնավորապես դահլիճից հեռացված ամբաստանյալները, եւ նրանց դահլիճ վերադարձնելու հիմնավորումներ էր ներկայացնում, որն այդ պահին դարձյալ մերժվեց: Սակայն երբ ամբաստանյալը հրաժարվեց հետագա ցուցմունքներից եւ հայտարարեց, որ ավարտում է իր դատաքննական ցուցմունքները, դատարանը որոշեց հաջորդ դատական նիստին մասնակից դարձնել մյուս ամբաստանյալներին, որոնց համար Ն. Հունանյանի ցուցմունքներն ընթերցվելու են ամբողջությամբ:

Դատական հաջորդ նիստը տեղի կունենա մայիսի 31-ին:

ԱԶԳ ազգային

Քիչ են սփյուռքում միջազգային հրապարակությունները մեկնաբանող վերլուծաբանները, սակայն այդ քչերին լսելը կարող է խիստ օգտակար լինել մեզ համար: Այդ քչերի թվում է ներկա հոդվածի հեղինակ Դավիթ Բ. Բոյաջյանը, որն ապրում է Նյուտոնում (Մասաչուսեթս): Հոդվածը թարգմանաբար ներկայացնում ենք «Արմինըն միռոր-սփեքթեյթր» շաբաթաթերթից:

Հարավային Հայաստանի Մեղրիի շրջանի մասին ասեկոսեները չեն դադարում: Դրանցից մեկը, որ չափազանց անհավանական է, ենթադրում է ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծման դիմաց Մեղրին հանձնել Ադրբեջանին: Անհավանական է, որովհետեւ Մեղրին Հայաստանի նման ջրու կողմից փակ (landlocked) երկրի համար հաղորդակցության անհրաժեշտ եւ խիստ կարեւոր միջոց է:

Ավելի հավանական է այն տարբերակը, ըստ վերջին լուրերի, որ Ադրբեջանն ստանա Մեղրու վրայով միջազգայնորեն երաշխավորված անցման իրավունք դեպի Նախիջեւան: Ոչ թե որովհետեւ հայերն են ցանկանում ղարաբաղյան հարցի նման լուծում, այլ պարզապես Ամերիկայի պետքարտուղարությունը կլինի թույլատրել, որ իր հարավային տարածքն օգտագործվի որպես պանթուրքական մայրուղի: Արեւմուտքի համար նման մի կարգավորման ամենակարեւոր ենթատեքստն այն է, որ Թուրքիան այդ միջանցքն ընդմիշտ օգտագործելու իրավունք է ստանալու նույնիսկ, եթե երբեք դիվանագիտական հարաբերություններ չհաստատի Հայաստանի հետ կամ չվերացնի նրա շրջափակումը:

Մեղրու եւ Լաչինի հարցերը, իմ կարծիքով, ընդհանրապես չպետք է առնչվեին ղարաբաղյան խնդրի կարգավորմանը: Դժբախտաբար նույնիսկ ՀՀ արտգործնախարարությունն է հասկանալ տալիս, որ այդ երկուսը ինչ-որ չափով առնչվում են եւ համանման են: Բայց եկեք համեմատենք. հայկական զորքերը Լաչինի վրա հսկողություն սահմանեցին միայն այն ժամանակ (1990-ական թվերին), երբ ադրբեջանցիները հարձակվեցին Ղարաբաղի վրա: Նախիջեւանը, մյուս կողմից, երբեք հարձակման չի ենթարկվել Հայաստանի կողմից: Մեղրին փակվեց միայն Ադրբեջանի նախահարձակման հետեւանքով: Լաչինը Ղարաբաղի եւ ոչ թե Հայաստանի գոյատեւման երաշխիքն է: Հետեւաբար պետք է խնդրո առարկա հարց դառնա Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի միջեւ: Մինչդեռ Մեղրին Լաչինի եւ Ղարաբաղի հետ առնչություն չունենալով, լոկ հայ-ադրբեջանական խնդիր է:

Բայց որովհետեւ Մեղրու «պարգեւը» կարելի է բանակցել միայն իր սեփականատիրոջ, այսինքն Հայաստանի հետ, պետքարտուղարությունն ու Ադրբեջանը միասնաբար շահագրգռված են Ղարաբաղին դուրս թողնել բանակցությունների շրջանակից: Քոչարյանն ինքն ակնարկեց նման ճնշման մասին ապրիլին «Գոլոս Արմենիի» թերթին տված հարցազրույցի ընթացքում: Պաշտպանելով հանդերձ հայաստանաղարաբաղյան կեցվածքը բանակցությունների ընթացքում, Քոչարյանն ավելացրեց, որ օտար երկրներն իրեն հասկացրել են, թե «քանի որ Ղարաբաղը ռազմական եւ տնտեսական առումներով մեծապես կախման մեջ է Հայաստանից, վերջինս կարող է ճնշում գործադրել նրա վրա եւ ստիպել, որ Ղարաբաղը համաձայնի...»:

Հայաստանը պետք է կարողանա ասել. «Լուծենք Ղարաբաղի հարցը, հետո կխոսենք Մեղրու մասին»: Սա ի վերջո համազոր կլինի Թուրքիայի կեցվածքին, որը մերժում է իր սահմանները բացել մինչեւ Ղարաբաղի հարցի կարգավորումը:

Ելնելով գերտերությունների եւ տարածաշրջանում վխտացող օտար գործակալությունների շահերից, ղարաբաղյան բանակցություններում ճնշումներ եւ ամեն տեսակի խայծեր են գործադրվում կառավարությունների եւ անհատների վրա: Արդեն գիտենք, օրինակ, մի քանի տարի առաջ տեղի ունեցած Սպիտակ տուն-Ռոժե Թամրազ նավթային խողովակաշարերի սկանդալի եւ Ռուսաստանում Հալիբըրթոն ընկերության (փոխնախագահ Դիկ Չեյնիի գլխավորած բենզինի ծառայությունների հսկան) ծավալած կասկածելի գործունեության մասին: Գիտենք նաեւ, տարածաշրջանում [illegible]

Պետքարտուղարությունն ավելի հեռուն է գնում՝ օգտագործելով նաեւ սփյուռքի մեջ եղած տարաձայնությունները: Սփյուռքն, ըստ ամենայնի, պետքարտուղարության աչքում լավագույն օրինակն է այն բանի, թե ինչպես կարելի է ասել, Ռուսաստանին տնտեսապես եւ քաղաքականապես դուրս է մղելու Կովկասից եւ հեռացնելու Կենտրոնական Ասիայից, հենց որ այդ տարածքը մասնակի դառնա ղարաբաղյան կարգավորումից հետո: Պետքարտուղարությունը չափազանց խելամտորեն արեւմտյան գերիշխանություն է ձեռք բերում տարածաշրջանում անհամեմատ գործ գնով՝ Ղարաբաղի հարցում մի քանի փշրանք գցելով հայերի առաջ:

Բայց իրականություն կարո՞ղ է դառնալ արդյոք Մեղրու պանթուրքական միջանցքը: Հուսով ենք ոչ: Բայց հաստատ չենք կարող ասել: ԵԱՀԿ-ի եւ պետքարտուղարության ծավալած բանակցությունները չափազանց գաղտնի են պահվում: Բայց գիտենք, որ Հայաստանի բանակցային կեցվածքն անհամեմատ թույլ է, քան այն, ինչ պետք է լինի, որովհետեւ, դժբախտաբար, քաղաքականապես ավելի ազդեցիկ սփյուռքը հեռու է պահվում բանակցային գործընթացից: Այս օտարման լավագույն օրինակն է անցյալ հունվարին CNN-TURK TV-ին տված Քոչարյանի հարցազրույցը, որտեղ նախագահը հրաժարվեց Ցեղասպանության փոխհատուցումներից: Այդ հայտարարությունների համար, ճիշտ է, նախագահին խիստ քննադատեցին ինչպես հայրենիքում, այնպես էլ սփյուռքում: Սակայն մտահոգությունը մնում է: Եթե Հայաստանի ղեկավարությունը հեշտությամբ հրաժարվում է նման կարեւոր խաղաքարտերից եւ ձեռնտու գործարքներ իրականացնելու դրանց ընձեռած հնարավորություններից, ապա ի՞նչ ռեսուրսներից եւ լծակներից է նա հրաժարվում ղարաբաղյան բանակցություններում:

Անցյալ ամսվա Քիվեսթյան հանդիպումից հետո նախագահ Քոչարյանը պետք է հանդիպեր սփյուռքահայ հասարակայնության հետ՝ նախ համախմբվածություն ցուցաբերելու եւ երկրորդ՝ սփյուռքի քաղաքական ներուժից օգտվելու համար: Ի վերջո այդ ներուժն էր, որ իրականություն դարձրեց 907 հոդվածը, որով Ադրբեջանը զրկվեց հարյուրավոր միլիոնների հասնող ամերիկյան օժանդակությունից: Եթե Ադրբեջանն ունենար նման ազդեցիկ մի սփյուռք, Ալիեւը վստահաբար կօգտվեր դրանից: Չպետք է մոռանանք «բաժանիր, որ տիրես» կարգախոսը:

Հաշվի առնելով նիստուկացի եւ դիտարկումներ կատարելու տարբերությունները, ոչ մի երկիր՝ ոչ Իռլանդիան, ոչ Հունաստանը, ոչ իսկ Թուրքիան, չի կարողացել սփյուռքի հետ իր հարաբերություններում խուսափել տարաձայնություններից: Պետք է նշել նաեւ, որ տարաձայնությունները Հայաստանի ներսում ավելի շատ են, քան Հայաստան-սփյուռք հարաբերություններում: Սակայն պետքարտուղարությունն օգտվում է նույնիսկ ամենափոքր տարաձայնությունից՝ մեկուսացնելու սփյուռքը Հայաստանից եւ դրանով իսկ թուլացնելու վերջինիս:

Ապրիլին Հարվարդում նավթային ընկերությունների աջակցությամբ անցկացված կասպյան ուսումնասիրությունների ծրագրերից մեկում պետքարտուղարության ղարաբաղյան բանագնաց Քերի Քավանոն ընդգծեց, որ «Հայաստանը սփյուռքից մի քայլ առաջ է» ղարաբաղյան կարգավորման հարցում: Չարախինդ ենթատեքստն այն էր, որ [illegible]

Մաքլին Հիլասը պատասխանելով այն հարցին, թե «Ցեղասպանություն բառի չօգտագործումը նախագահ Բուշի կողմից կարո՞ղ է արդյոք խախտել Հայաստանի ու Ղարաբաղի վստահությունն Ամերիկայի նկատմամբ», ասաց, որ Հայաստանն ինքը չի առարկել Բուշի այդ բառի չօգտագործմանը կամ բողոքել դրա դեմ, կարծես հասկանալով, որ Հայաստանի ժողովուրդն անտարբեր է այդ երեւույթի՝ Ցեղասպանության նկատմամբ: Հիլասի խոսքերի ենթատեքստն այն էր, որ սփյուռքի պարտավորվածությունն ու նվիրվածությունը Ցեղասպանության հարցին անտեղի կամ գործին չվերաբերող երեւույթ է եւ Հայաստանի ու Ղարաբաղի «թեւերը կարելի է ոլորել»՝ առանց պատժի արժանանալու:

Մի քանի կոնգրեսականների այցելած որոշ ամերիկահայեր վերջերս երեւան հանեցին պետքարտուղարության տարածած սուտը, թե իբր սփյուռքը դեմ է խաղաղությանը: Այս ամբողջ ընթացքում Քավանոն եւ Հիլասը հավաստացնում են, թե «Ղարաբաղը եւս բանակցություններին կմասնակցի, երբ հարմար ժամանակը գա», կարծես իրենք եւ ոչ թե Ղարաբաղի ժողովուրդը պետք է վերջնականապես որոշեն երկրի ճակատագիրը: Ամբարտավանության աստիճանը շատ հստակ է:

Ղարաբաղյան եւ Մեղրու հարցերի շուրջ ինտենսիվ բանակցությունների այս օրերին սփյուռքի քաղաքական շրջանակներն, ինչպես նաեւ Հայաստանն ու Ղարաբաղը մի կողմ դնելով իրենց հպարտությունը՝ պետք է ամենաբարձր մակարդակներում իրենց ձայնը լսելի դարձնեն: Մենք պետք է նույն դիրքերում լինենք, եւ քանի ուշ չէ, կանգնեցնենք պետքարտուղարության թափանցիկ ծրագրերը՝ Հայաստանն օգտագործելու որպես ուղելաթ, որի վրա թուրքերին թույլատրվի սրբել ոտքերը:

Այդ ծրագրերը հակասում են նաեւ Ամերիկայի ազգային շահերին եւ արժեքներ գնահատելու նրա չափանիշներին:

Խնդիրն այն չէ, որ Հայաստանն ու սփյուռքն ամեն ինչում համակարծիք լինեն, այլ որ համակարգելով սփյուռքի նշանակալի հնարավորություններն ու ռեսուրսները, փորձեն հասնել խաղաղության ամենալավ տարբերակին: Սփյուռքը կարող է օժանդակել Հայաստանին Կոնգրեսի եւ ամերիկյան զանգվածային լրատվական միջոցների հետ ունեցած իր կապերի միջոցով, մանավանդ որ վերջիններիս մեծամասնությունը չի վստահում պետքարտուղարությանը: Թող սփյուռքը ստանձնի «վատ ոստիկանի» դերը: Միեւնույն է, նրան վնասող չի լինի:

Թերությունները՝ ընդհանրապես հասարակական եւ մասնավորապես սփյուռքի հետ հարաբերություններում ունեն միեւնույն հիմնապատճառները, որոնցից ամենագլխավորը հասկացվելու պակասն է: Սփյուռքը պետք է հասկանա, որ տնտեսական եւ քաղաքական բնագավառներում Հայաստանի վրա հսկայական ճնշում է գործադրվում բոլոր նրանց կողմից, ովքեր պատմականորեն միշտ էլ ցանկացել են սոսկ օգտագործել Հայաստանն իրենց նպատակների համար: Սփյուռքը սխալներ գործել է, սակայն խորապես ցանկանում է օգնել Հայաստանին: Բայց ոչ երբեք թելադրել: [illegible]

Մեղրի. Պանթուրքական մայրուղին եւ այլ շրջադարձային մտահոգություններ

Թուրքիան եւ Ադրբեջանը Մեղրին համարում են ավելի հեռուն գնացող մարտավարական նշանակության ծրագրի՝ պանթուրքական միջանցքի ստեղծման բաղկացուցիչ մի մասը:

Պետքարտուղարության զույգ նպատակները Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում հետեւյալներն են. նախ կայսերական Ռուսաստանին մեկուսացնել (այսպես կոչված Ռուսաստանի կարողությունների սահմանափակման (containment) քաղաքականություն) եւ երկրորդ՝ տեղադրել նավթի եւ գազի խողովակաշարեր: Այս վերջինիս համար երկու ճանապարհի գոյություն ունի: Մեկը արեւմուտքից Հայաստանի կամ Վրաստանի վրայով, իսկ մյուսը հարավից՝ Թուրքիայի վրայով: Վրաստանը չնայած բաց, սակայն պառակտված երկիր է (էթնիկական անջատողականությամբ) եւ գտնվում է Ռուսաստանի ճնշման ներքո:

Պետքարտուղարության համար ղարաբաղյան խնդրի լուծման կարեւորությունն այն է, որ դրանով Ամերիկան համարյա ամբողջ Կովկասն է բաց անում, վերացնելով հայ-ադրբեջանական սահմանը: Ծրագիրը հետեւյալն է՝ հայերը Լաչինի միջանցքն են ստանում դեպի Ղարաբաղ, իսկ ադրբեջանցիները Մեղրու միջանցքը՝ դեպի Նախիջեւան:

Բայց եկեք դիտարկենք Թուրքիայի վեց մղոնանոց սահմանը Նախիջեւանի հետ: Այդ գողտրիկ սահմանը, որ Թուրքիան ձեռք է բերել Իրանից խորհրդային ժամանակներում, կարծես թե վերոնշյալ կարգավորումով ձեռք է բերելու իր իսկական նշանակությունը: Եթե Ադրբեջանն իրավունք ստանա անկաշկանդ անցնելու Մեղրու վրայով, ապա Թուրքիան ի վիճակի կլինի ցանկացած ապրանք, այդ թվում նաեւ զինամթերք, տեղափոխել Նախիջեւան: Իսկ Ադրբեջանն այնուհետեւ շատ հեշտությամբ եւ միանգամայն օրինական ճանապարհով այդ ապրանքը կտեղափոխի Ադրբեջան Մեղրու վրայով:

Նորմալ պայմաններում Հայաստանը, իհարկե, չէր թողնի նման բան: Բայց եթե խաղաղության համաձայնագիրը պայման դնի, որ Հայաստանն ու Ղարաբաղը կարող են ազատորեն օգտվել Լաչինի միջանցքից միայն այն դեպքում, եթե Ադրբեջանն ու Նախիջեւանը (հմա Թուրքիան) կարողանան [illegible]

ՖՐԱՆՍԻԱ

«Ապրիլի 24-ի հանձնախումբն» անվանափոխվել է

Համայնքային ընդհանուր ընտրություննե՞ր

Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչել տալու նպատակով 1993 թ. Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպություններին համախմբած «Ապրիլի 24-ի հանձնախումբը» ս. թ. փետրվարի 17-ին կայացած ընդհանուր ժողովում անվանափոխվեց եւ այժմ կոչվում է «Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպությունների համակարգման հանձնախումբ» (ՖՀԿՀՀ): Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչումից հետո կատարված այս անվանափոխությունը ժամանակավոր է. մի քանի ամիս հետո հավանաբար հայտնի կդառնա ֆրանսահայ համայնքի ներկայացուցչական կառույցի նոր անունը: Իսկ առայժմ համայնքի ներսում վիճաբանություններ են ծավալվել ՀՅԴ ներկայացրած նախագծի շուրջը: Դրանով առաջարկվում է ստեղծել «Ֆրանսահայերի ժողովրդավարական եւ ներկայացուցչական ժողով» (ՖԺՆԺ): ՀՅԴ-ն տարածել է (մասնավորապես ինտերնետ ցանցում) 48 հոդվածից կազմված համապատասխան խարտիա եւ 76 կետանոց ներքին կանոնադրություն: 2000 թ. հունիսից մշակված այդ երկու փաստաթղթերի հեղինակներն են քաղաքագիտության դոկտոր Կայծ Մինասյանը եւ ՀՅԴ կենտկոմի անդամ Շառլի Փափազյանը: «Ֆրանս-Արմենի» հանդեսի վկայությամբ, փաստաթղթերը հավակնոտ են, խրթին եւ շատ են հիշեցնում 1958 թ. ընդունված Ֆրանսիայի 5-րդ հանրապետության սահմանադրությունը: Խարտիայի որոշ ձեւակերպումներ եւ դրույթներ էլ փոխ են առնված ամերիկացիներից, օրինակ՝ պատվիրակների 4-ամյա մանդատի սկզբունքը: Ճիշտ է, Ֆրանսիայի սահմանադրության բառապաշարը փոփոխվել է եւ ՖԺՆԺ-ի համար առաջարկվում է «ժողով» (եւ ոչ թե «խորհրդարան») անվանումը: Համայնքի ներկայացուցչական նոր կառույցը, ըստ ՀՅԴ նախագծի, պետք է ունենա ոչ թե պատգամավորներ, այլ պատվիրակներ, որոնք կառաջարկեն ոչ թե օրինագծեր, այլ բանաձեւեր: Այդուհանդերձ նախագիծը հիշեցնում է Ֆրանսիայի պետական հաստատությունների կառուցվածքը: Սա ակնհայտ չափազանցություն է ընդամենը 400 հազարանոց հայ համայնքի համար:

ՖԺՆԺ խարտիայի նախաբանում շեշտվում է հայ համայնքի ապագա ներկայացուցչական կառույցի հանրապետական բնույթը, հավատարմությունը «Ֆրանսիայի սահմանադրությանը, հանրապետական օրենքներին եւ միաքաղաքացիությանը», որոնք ժառանգված են 1789 թ. ֆրանսիական հեղափոխությունից: Հասկանալի է, որ իբրեւ ՖԺՆԺ խորհրդանշան առաջարկվում է ֆրանսիական կապույտ-սպիտակ-կարմիր դրոշը, իսկ որպես օրհներգ՝ «Մարսելյեզը»: Դժվար է պատկերացնել, թե հայապահպանության նախանձախնդիր եւ ձուլման հակառակորդ գործիչները հայերի մի ժողովի ժամանակ ինչպես են «Մարսելյեզի» հնչյունների ներքո պատվի առնում Ֆրանսիայի դրոշի առջեւ:

ՀՅԴ նախագծի առթիվ հրապարակային ելույթները դեռեւս քիչ են: Ի դեպ, կուսակցության եվրոպական վարչությունն անգամ լիովին չի հարում նախագծին: ՖՀԿՀՀ-ն պետք է քննարկման առնի իր կազմակերպական բարեփոխմանն ուղղված բոլոր առաջարկությունները, մասնավորապես համայնքի ընդհանուր ընտրություններ անցկացնելու առաջարկությունը: Առաջիկայում կանդրադառնանք այս առնչությամբ տարբեր գործիչների արտահայտած տեսակետներին:

Պ. Ք.

ԱԶԳ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցին Կարմիր հրապարակում

Այսօր, երբ հայերի կողմից քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարության օրերն են, եւ այդ առթիվ Երեւանի կենտրոնում վեր է խոյանում Գրիգոր Լուսավորչի հոյակապ եկեղեցին, վատ չի լինի հիշել Լուսավորչի մեկ ուրիշ եկեղեցի, որն ավելի քան 5 դար կանգնած է Մոսկվայի Կարմիր հրապարակում: Ոչ թե հրապարակի մի ինչ-որ աննկատելի անկյունում, այլ աչքի ընկնող մի տեղում, հրապարակի կենտրոնում եւ մտնում է Վասիլի Երանելու տաճարի հոյակերտ համալիրի մեջ, եւ նրա գմբեթը վեր է խոյանում Երանելու եկեղեցու գմբեթին կիպ-կպած: Եթե մտնելու լինեք Երանելու տաճարը, հարցրեք, թե որտե՞ղ է Հայկական եկեղեցին: Եկեղեցու ծառայողը ձեզ կուղեկցի դեպի ձախ եւ ցույց կտա «Ցերկով Գրիգորիսա Արմյանսկովո», որն ամբողջովին պատած է որմնանկարներով եւ սրբապատկերներով:

Արժե իմանալ, թե ինչպես է գոյացել Լուսավորչի եկեղեցին մի այդպիսի պատվավոր տեղում:

Նախ ասենք, Գրիգոր Լուսավորչի պաշտամունքը Ռուսաստանում վաղուց է եղել: Նրա սրբապատկերները կան Պսկովի, Ռոստովի, Կոլոմնիայի եկեղեցիներում: Լուսավորչի հոյակապ սրբապատկերները կան նաեւ Կրեմլի Ավետման եւ Սպասկու տաճարներում: Իսկ Նովգորոդի Ներեդիցա եկեղեցու պատերին կան Լուսավորչի որմնանկարները:

Ժամանակին Կրեմլի շրջապատում բազմաթիվ փայտաշեն շինություններ են եղել, այդ թվում նաեւ մոտ մեկ տասնյակ եկեղեցիներ՝ նույնպես փայտաշեն, որոնք նվիրված են եղել ռուսական սրբերին: Այդ շինությունները կցված են եղել իրար եւ բազմաթիվ հրդեհների պատճառ են դարձել: Իվան Ահեղի հրամանով այդ շինությունները քանդել են, որպեսզի տեղը քարից կառուցեն: Երբ ռուսական սրբերին նվիրված եկեղեցիների նախագծերը բերում են Իվան Ահեղի մոտ, նա ավելացնում է նաեւ Գրիգոր Լուսավորչի անունը: Սակայն նույն Ահեղը շուտով իր մոտ է կանչում ճարտարապետներին եւ առաջարկում մեջտեղում կանգնեցնել Վասիլի Երանելու տաճարը, իսկ շուրջը կիպ-կպցնել մյուս սրբերի եկեղեցիները, ունենալով միայն մի ընդհանուր մուտք: Այդպես գոյանում է այն բազմագմբեթ կառույցը, որը կանգնած է մինչեւ այսօր եւ հիացնում է բոլորին:

Հետաքրքիր է, թե ինչն է դրդել Իվան Ահեղին, որ Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցին դրել է ռուսական եկեղեցիների կողքին: 15-րդ դարի վերջերին Ռուսաստանը պատերազմում էր Կազանի թաթարների դեմ: Կազանի տակ մղվող պատերազմում կային նաեւ հայկական դրուժինաներ: Հայերը հատկապես հմուտ էին թնդանոթաձգության մեջ: Եվ ահա թաթարները գիշերով հանկարծակի գրոհելով, մի քանի թնդանոթ են ավարառում, նրանց հետ նաեւ թնդանոթաձիգներին: Եվ որովհետեւ մինչ այդ թաթարները թնդանոթներ չէին ունեցել՝ հայերին ստիպում են կրակել ռուսների վրա: Հայերը հրաժարվում են: Թաթարները նրանց կապում են թնդանոթներին, թերը հանած մահվան սպառնալիքով ստիպում են կրակել, հայերը դարձյալ հրաժարվում են եւ զոհվում պարիսպների վրա՝ առանց կրակելու:

Այս լուրը հասնում է Իվան Ահեղին, եւ նա հատուկ հրովարտակով հայերին մեծ արտոնություն է շնորհում: Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցին պատում են Սուրբ Գրիգորի կյանքին նվիրված սրբապատկերներով: Հատկապես աչքի է ընկնում մի մեծ սրբապատկեր, որի շուրջը տասնվեց պատկերներ կան: Այդ պատկերներն արտահայտում են Լուսավորչի կյանքը՝ սկսած Տրդատի հետ առաջին հանդիպման պահից, Խոր Վիրապի տանջանքները, վերջացրած Տրդատի հետ նոր հանդիպումով, որտեղ թագավորը ներում է շնորհում Սուրբ Գրիգորին եւ ընդունում քրիստոնեություն: Ուրիշ որմնանկարներ եւ սրբապատկերներ էլ կան եկեղեցում. տանջամահ արված Գայանեի ու Հռիփսիմեի եւ այլ պատկերներ՝ նվիրված քրիստոնեության ընդունմանը:

ՄԱՂԱԹԵԼ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Բուլղարիա. Սիմեոն Բ թագավորը կմասնակցի հունիսյան ընտրություններին

Բուլղարիայում հունիսի 17-ին կանցկացվեն օրենսդրական ընտրություններ, որոնց կմասնակցի նաեւ հայրենիք վերադարձած Սիմեոն Բ թագավորը: «Սիմեոն Բ-ի շարժման» առաջնորդ նախկին արքան, ի դեպ, երբեւէ չի հրաժարվել գահից եւ կոմունիստական վարչակարգի տարիներին տարագրվել էր Արեւմտյան Եվրոպա: Ֆրանսիական «Պուեն» շաբաթահանդեսի թղթակցին տված հարցազրույցում Սիմեոն Բ-ն հույս հայտնեց, որ իր շարժման օգտին կքվեարկեն այն բուլղարացիները, որոնք դժգոհ են երկրի վարած քաղաքականությունից, ինչպես նաեւ Եվրամիության դուռը թակող Բուլղարիայի նկարագրից: Ընտրություններում շարժման հաղթանակի դեպքում Սիմեոն Բ-ն չի ձգտի վարչապետ դառնալ, բայց կջանա միավորել ժողովրդին: Ներկայիս երկբեւեռ աշխարհի գոյությունը չի զգացվում Բուլղարիայում, որին պետք է ոչ միայն գաղափարախոսություն, այլեւ բանիմացություն: Ինչ վերաբերում է երկրում միապետության վերականգնման հնարավորությանը (Սիմեոն Բ-ն Իսպանիայի Խուան Կառլոս թագավորի բարեկամն է), դա քիչ հավանական է համարվում բուլղարացիների բավական ցածր կենսամակարդակի պատճառով:

Պ. Ք.

Լրտեսությունն այժմ ավելի է տարածված, քան երբեւէ

«Սառը պատերազմի» ավարտը եւ խորհրդային դաշինքի փլուզումը աշխարհում բնավ էլ չթուլացրին հետախուզական աշխուժությունը, մանավանդ որ տարբեր շրջաններում անկայունացման նոր օջախներ հայտնվեցին: Ցյուրիխի համալսարանի քաղաքագիտության եւ ռազմավարության պրոֆեսոր Ալբերտ Շտահելն այս պայմաններում զարմանալի չի համարում, որ ԱՄՆ-ը լրտեսում է ոչ միայն Չինաստանին, Ռուսաստանին, Իրանին եւ Իրաքին, այլեւ (իր կարծիքով) իր ազգային անվտանգությանն սպառնացող մյուս բոլոր երկրներին:

Փարիզի համեմատական ռազմավարության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Ժան-Ժակ Լանգենդորֆն ավելի հեռուն է գնում, պնդելով, թե սպառազինությունների մրցավազքը վերսկսվել է, եւ առաջին քայլը Ջորջ Բուշի «հակահրթիռային վահանն» է: Չինաստանն իր հերթին բանակի արդիականացման ու բարեփոխման ծրագիր է իրականացնում, իսկ Ռուսաստանը մտադիր է ավելացնել ռազմական ծախսերը: Այնպես որ, առաջիկա տարիներին հետախուզական ծառայություններն անգործ չեն մնա: Լանգենդորֆը նշում է, որ լրտեսական տեխնիկան փաստորեն չի փոխվել. արբանյակներ, լրտեսական օդանավեր եւ վստահելի գործակալներ:

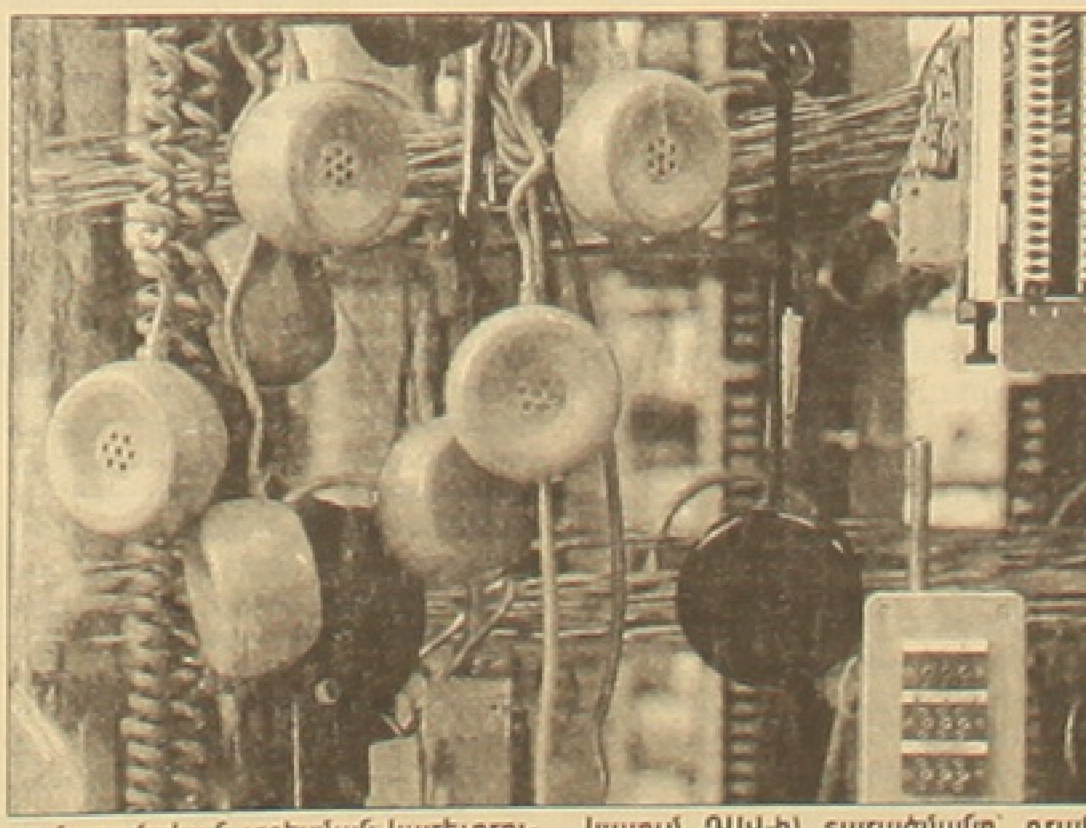

Ժնեւի «Տան» օրաթերթը նշում է, որ քաղաքական լրտեսման կարեւորությունն այսօր էլ չի նվազել: «Բեռլինի պարսպի կործանումից հետո ոչ նոր աշխարհակարգ ստեղծվեց, ոչ զինաթափում եղավ, ոչ էլ լրտեսությունը նվազեց», ասում է Լանգենդորֆը: Ավելին, նորանոր վտանգների ծագումն էլ ավելի է ակտիվացնում լրտեսական գործունեությունը: ԱՄՆ կենտրոնական հետախուզական վարչությունը հետեւում է նույնիսկ համաճարակների (մասնավորապես Աֆրիկայում ԴԱՎ-ի) տարածմանը՝ դրանք վտանգավոր համարելով ամերիկյան հասարակության համար: Եթե «սառը պատերազմի» տարիներին լրտեսական գործունեությունը սահմանափակումներ ուներ, քանի որ վախ կար հակառակորդից, ապա այսօր հայտնի է, որ հնարավոր է խուսափել խոշոր հակամարտություններից, ուստի լրտեսությունն առավել լայն ծավալ է ստացել:

Ջորջ Բուշ կրտսերի պաշտոնակալությունը լոկ խորացրեց այդ միտումը: «Երեք ամսում նա բոլոր մակարդակներով կոշտացրեց ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը մնացյալ աշխարհի նկատմամբ, հրաժարվեց միջազգային պարտավորություններից (Կիոտոյի արձանագրություն) եւ վերսկսեց սպառազինությունների մրցավազքը», արձանագրում է պրոֆեսոր Լանգենդորֆը: «Սառը պատերազմի» ավարտից հետո լայն տարածում գտավ տնտեսական լրտեսումը: Ռուսաստանում 1991 թ. լուծարված ՊԱԿ-ի ճյուղերից մեկը մասնագիտացավ տնտեսական լրտեսման մեջ եւ սկսեց տեղեկություններ վաճառել մասնավոր հատվածին: Ֆրանսիայում արդյունաբերողների եւ գաղտնի ծառայությունների գործակցությունն սկիզբ էր առել դեռ 1950-ական թթ.: Այս ոլորտում անգերազանցելի են մնում ճապոնացիները, որոնք աշխարհում գործում են միջազգային առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարարության միջոցով: Ամերիկացի արդյունաբերողները միլիարդավոր դոլարներ են ծախսում (պահապաններ, խուզարկուներ, տագնապի ազդանշաններ, տեսախցիկներ) տնտեսական լրտեսման դեմ պայքարելու նպատակով: Արդյունաբերական լրտեսման հետեւանքով Ֆրանսիան միայն 1980 թ. կորցրել է 5 մլրդ ֆրանկ, եւ ամեն տարի կորուստներն աճում են 15 տոկոսով: «Տան» թերթի տվյալներով, միայն կեղծված ապրանքների առեւտուրն արժեքային արտահայտությամբ կազմում է համաշխարհային առեւտրի ծավալի 5 տոկոսը՝ կազմելով տասնյակ միլիարդավոր դոլարներ:

Ամեն ինչ վկայում է, որ արդյունապես զարգացած պետությունների բյուջեներում լրտեսությանը հատկացվող միջոցները հետզհետե աճում են: «Մոնդ» թերթն անցյալ ամիս գրեց, որ ԱՄՆ-ում գաղտնի ծառայությունների տարեկան ընդհանուր բյուջեն այժմ կազմում է 30 մլրդ դոլար: Նոր վարչակազմը մտադիր է էլ ավելի մեծացնել այդ գումարը: Իսկ ֆրանսիացի փորձագետները նշում են, որ իրենց երկրում հատուկ ծառայությունների ծախսերն աճում են տարեկան 7,5 տոկոսով:

Ամերիկացի ու եվրոպացի արդյունաբերողները հասկանում են, որ ապահով ապագա կարող են ունենալ միայն տեղեկատվական առումով լավ պաշտպանված ձեռնարկությունները: Պատահական չէ, որ Եվրոպայում եւ ԱՄՆ-ում արդյունաբերական լրտեսությունը խստիվ պատժվում է: Օրինակ, ամերիկյան IBM էլեկտրոնային ֆիրմայի լրտեսման համար 1980-ական թթ. ճապոնական «Հիտաչին» ստիպված եղավ վճարել 800 մլն դոլար տուգանք:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ

Թուրքիայի «պատճառով» Եվրամիություն-ՆԱՏՕ հարաբերություններում հնարավոր է լարվածություն

Երեքշաբթի Բուդապեշտում բացվեց ՆԱՏՕ-ի անդամ 19 պետությունների արտգործնախարարների գագաթաժողովը: Այսօր գագաթաժողովի աշխատանքներին կմիանան Եվրամիության (ԵՄ) անդամ երկրների արտգործնախարարները՝ քննարկելու Բալկաններում ստեղծված իրադրությունը եւ Թուրքիայի ֆինանսական ճգնաժամը: «Ֆայնենշըլ թայմսը», մեջբերելով Թուրքիայի արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմին, երեկվա համարում գրում է, թե ՆԱՏՕ-ի անդամ եւ ԵՄ ձգտող Թուրքիան հերթական անգամ կփորձի խոչընդոտել ԵՄ արագ արձագանքման ուժերի ձեւավորմանը, եթե «իր երկրի՝ ԵՄ անդամակցության հարցը ձգձգվի»: Եվրոպացիները գտնում են, որ Թուրքիան ԵՄ լիիրավ անդամ կարող է դառնալ 2008 թ. ոչ շուտ, մինչդեռ ԵՄ-ն նախատեսում է 60 հազարանոց արագ արձագանքման ուժեր ձեւավորել արդեն 2003 թ.՝ իրականացնելու հումանիտար եւ խաղաղարար գործողություններ:

ԵՄ արագ արձագանքման ուժեր ձեւավորելու գլխավոր նպատակն է եվրոպական աշխարհամասում սահմանափակել ՆԱՏՕ-ի, ասել է թե՝ ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի ռազմական ներկայությունը: Թուրքիան ԵՄ-ից պահանջում է, որպեսզի արագ արձագանքման 60 հազար ուժերից 7 հազարը տրամադրի ինքը, հակառակ դեպքում Անկարան երկրի տարածքում գտնվող ռազմակայանները չի տրամադրի արագ արձագանքման ուժերին: Այս հարցում Թուրքիային պաշտպանում են իր ռազմավարական դաշնակից ԱՄՆ-ը եւ Մեծ Բրիտանիան: Անցյալ նոյեմբերին Ստամբուլում կայացած Էջեւիթ-Ռոբերտսոն (ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար) հանդիպման ընթացքում Թուրքիայի վարչապետը եվրոպացիներին հոխորտաց, թե ընդհանրապես դեմ է ԵՄ արագ արձագանքման որեւէ ուժերի ձեւավորմանը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վյախիրեւի փոխարեն Խրիստենկո՞ն կղեկավարի «Գազպրոմը»

Գործարար շրջանակներում ազդեցիկ «Ֆայնենշլ թայմս» պարբերականի կարծիքով, ռուսական «Գազպրոմ» ԲԲԸ ղեկավարի պաշտոնը կստանձնի ՌԴ փոխվարչապետ Վիկտոր Խրիստենկոն: Այս շաբաթ լրանում է Ռեմ Վյախիրեւի պաշտոնավարության շրջանը: «Գազպրոմ» ԲԲԸ-ն ստեղծվել է նախկին ԽՍՀՄ գազի արդյունաբերության նախարարության փոխարեն, Ռուսաստանում ամենամեծ ընկերությունն է, որի պատճառով երբեմն անվանում են «կայսրություն» պետության մեջ: «Գազպրոմ» ԲԲԸ բաժնետոմսերի 38 տոկոսը պետության սեփականությունն է, եւ կրեմլյան աղբյուրների համաձայն, Պուտինի կառավարությունը փորձում է ավելացնել պետությանը պատկանող բաժնետոմսերի քանակը: «Գազպրոմ» ԲԲԸ-ն վերահսկում է Ռուսաստանում արդյունահանվող գազի շուրջ 90 տոկոսը, սեփականատեր է նավթի 2,5 մլրդ տոննա պաշարների: Ռուսաստանի բյուջեի շուրջ 80 տոկոսը «լցվում» է նավթի եւ գազի արտահանումից ստացված գումարներով: «Գազպրոմ» ԲԲԸ-ին պատկանող խողովակաշարերի ընդհանուր երկարությունը 150 հազար կմ է:

Ռուս-չեչենական երկրորդ պատերազմում սպանվել է 3096 ռուս սպա եւ զինվոր

1999 թ. հոկտեմբերից, երբ Չեչնիայում սկսվեցին հակաահաբեկչական գործողությունները, արդեն սպանվել են ռուսական ուժերի 3096 սպաներ եւ զինվորներ: Այս մասին երեկ հայտարարել է ՌԴ նախագահի օգնական Սերգեյ Յաստրժեմբսկին: Մինչդեռ ըստ չեչեն գրոհայինների աղբյուրների, ռուս-չեչենական երկրորդ պատերազմում ռուսական զորքերը կորցրել են շուրջ 50 հազար զինվոր եւ սպա:

մշակույթ

Կնկարահանվի՞ «Խոստովանանքը»

Կինոնկար-ծրագիր 1700-ամյակի առիթով

Բիբլիական լեռան արծաթափայլ գագաթները լողում են նախալուսաբացի ծիրանագույն մշուշում: Լեռան լանջերով դեպի ստորոտ են իջնում մարդիկ: Նրանք գալիս են ուղիղ դեպի մեզ, դեպի մեր ժամանակները:

Խայտաբղետ է նրանց հագուստը՝ հնամյա և ժամանակակից միաժամանակ՝ նախնադարյան թիկնոցներ, ջինսեր, խիտոններ, միջնադարյան աբաներ, սվիտերներ... Ովքե՞ր են նրանք: Ու երբ տեսնում ենք մարդկանց այդ հոծ խմբի առջևից քայլող պատկառելի արտաքինով ծերունուն, նոր միայն հասկանում ենք, որ դա համաշխարհային ջրհեղեղից փրկված մարդկությունն է՝ նախահայր Նոյի գլխավորությամբ:

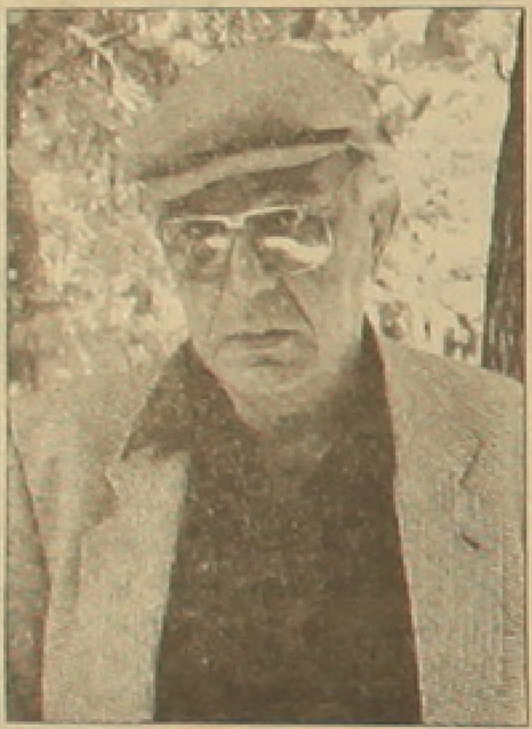

Այո, այստեղ, այս հողի վրա, այս լեռան ստորոտին ոտք դրեցին փրկվածները և ցրվեցին երկրով մեկ: Բազմացան, բնակություն հաստատեցին աշխարհի զանազան վայրերում, ցեղեր, ազգեր, ժողովուրդներ կազմեցին: Իսկ լեռան շուրջ մնացին նրանք, որոնց սերունդներն իրենց հայ անվանեցին: Աստված ներեց մեղքերի մեջ թաղված մարդկությանը, նրա ճակատագրի տերը դարձավ, մինչև որ կատարեց իր խոստումը և աշխարհ ուղարկեց Փրկչին...

Այսպես կսկսվի «Խոստովանանք» կինոնկարը, որի իրագործումը հնարավորություն կտա ցուցադրելու Հայաստանը՝ որպես քրիստոնեություն պետականորեն ընդունած առաջին երկիրը, իսկ հայ ժողովրդին՝ այդ անմահ ուսմունքի հավատարիմ ջատագովը:

Ինքնըստինքյան պատմական փաստ լինելով դա հնարավորություն է տալիս բացատրելու մեր ժողովրդի վիթխարի ավանդը համաշխարհային քաղաքակրթության մեջ:

Կինոնկարն իր սյուժեով և գեղարվեստական լուծումներով կլուսաբանի քրիստոնեության դերը հայ ժողովրդի գոյատևման հարցում: Այն կփորձի բնութագրել ազգային բնավորությունը, բացատրել ժողովրդի փիլիսոփայական, մարդաբանական հայացքները, աշխարհըմբռնումը, պատմությունը: Եվ այդ ամենը ժամանակների կապի, սերունդների ժառանգորդության մեջ: Ֆիլմում փիլիսոփայական այդ խնդրի լուծմանը մեծապես նպաստելու է Տարեգիր-Մատենագրի կերպարը, որը, թերթելով մագաղաթե էջերը, բացում է մեր պատմության ծալքերը: Գլխավոր հերոսներն են Գրիգորն ու Տրդատը: Նրանց փոխհարաբերությունները, հայացքների բախումը զարգանալու է զուգահեռ պատկերների, այլաբանական (Տրդատի վարազի դիմակը), ինչպես նաև պատմական (հռովմեական սուրբ կույսերը), ժամանակակից (նկարչի արվեստանոց) բնույթ ունեցող դրվագների շնորհիվ: Կրկին, այժմեական հնչեղություն ունեցող վեճերի միջոցով շատ բան է ասվելու: Այս կինոնկարը պատմական չէ բառիս բուն իմաստով: Այն առաջին հերթին ուղղված է այսօրվա հանդիսատեսին, մեր ժամանակակցին: Քրիստոնեությունը որպես հավատք նախ և առաջ հոգու պայծառացում է, և կինոնկարի հեղինակները փորձելու են ապացուցել հենց դա, ապացուցել Աստվածաշնչի, Մովսես Խորենացու, Ագաթանգեղոսի, Գրիգոր Նարեկացու, մեր հնագույն և միջնադարյան երաժշտության, մանրանկարչության, պոեզիայի օգնությամբ:

Կինոնկարի սցենարի հեղինակներն են Ալեքսանդր Քաջվորյանը և Տավրոս Պալտենցը, բեմադրող ռեժիսորը՝ Ալեքսանդր Քաջվորյանը, օպերատորը՝ Ռոբերտ Բալասանյանը, տնօրենը՝ Աշոտ Խաչատրյանը: Սցենարի գիտական խորհրդատուն է եղել ակադեմիկոս Գագիկ Սարգսյանը: Ժամանակին հատուկ այս ֆիլմի համար երաժշտություն է գրել Ավետ Տերտերյանը:

Մեր մտավորականության ներկայացուցիչները բարձր են գնահատել կինոնկարի սցենարը: «Ես գերագույն հաճույքով ծանոթացա Ալ. Քաջվորյանի ստեղծագործական նախագծին: Դա հիրավի վիթխարի ծրագիր է, որի հաջող իրագործումը կարող է ցանկացած արվեստագետի համար կյանքի գործ դառնալ» (Սերգեյ Իսրայելյան): «Խոստովանանք» խաղարկային-վավերագրական ֆիլմի ստեղծագործական ծրագրի իրագործումն, իմ խորին համոզմամբ, կդառնա Հայաստանում քրիստոնեության 1700-ամյակին նվիրված տոնակատարությունների գուցեև գագաթնակետը» (Էդվարդ Միրզոյան): «Սերիալի ստեղծագործական ծրագիրը կարող է հուսալի հիմք դառնալ յոթ ֆիլմերի ծավալուն սցենարներ նախապատրաստելու համար... Սցենարին համարժեք գեղարվեստական իրագործումը հույս է ներշնչում, որ այն մեծագույն հետաքրքրությամբ կընկալվի ինչպես հոբելյանական հանդիսությունների մասնակիցների, այնպես էլ հանդիսատեսի կողմից» (Սեն Արևշատյան)...

Ֆիլմի բեմադրող ռեժիսոր Ալեքսանդր Քաջվորյանը հայ կինոյի համար մնայուն աշխատանքների հեղինակ է: Աշխարհի բազմաթիվ երկրներում են ցուցադրվել նրա «Վերջին ֆայտոնը», «Ավետ Տերտերյան», «Լուսինե» և հատկապես վերջին «Հին աստվածներ» կինոնկարները:

– Կինոնկարի սցենարի վրա աշխատանքներն ավարտվել են դեռևս 1996 թ., ասում է Ալեքսանդր Քաջվորյանը: Ամեն ինչ պատրաստ է նկարահանումների համար: Ընտրված են ոչ միայն արտիստները, նկարիչները, մյուս մարդիկ...

Սակայն ֆիլմը կհասցնե՞ն ժամանակին ավարտել: Դժվար է ասել, որովհետև ծախսվելիք նվազագույն գումարը դեռ չկա:

Անշուշտ, «Խոստովանանքը» հետաքրքրում է նաև Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի կազմակերպիչ պետական հանձնաժողովին: Հանձնաժողովի փոխնախագահ Խոսրով Հարությունյանը բարձր է գնահատում այս գործն ընդհանրապես և ամեն ջանք գործադրում է ֆինանսական օգնություն կազմակերպելու համար: Հույս ունենանք, որ միահամուռ ջանքերով ի վերջո կիրականացվի այս կարևոր ու հետաքրքիր ծրագիրը: Համենայն դեպս, այդպես է համոզված կինոնկարի բեմադրող ռեժիսոր Ալեքսանդր Քաջվորյանը:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆ

«Միրո քաղհամաններ»

Այսպես է կոչվում բանաստեղծ Սիմոն Ներսիսյանի անդրանիկ ժողովածուն, որը լույս տեսավ վերջերս:

Բանաստեղծը ծնվել է Թբիլիսիում: Գրել սկսել է դպրոցական տարիից: Պատանի ստեղծագործողի ոտանավորներն արժանանում են ճանաչված գրողներ Բենիկ Սեյրանյանի, Գևորգ Գրիգի, գրականագետ Արտաշես Մխիթարյանի ուշադրությանը: Նրանք քաջալերում են պատանուն և ընդգրկում նրան Գրողների միության գրական խմբակում:

Սիմոն Ներսիսյանն այսօր ապրում և ստեղծագործում է ՌԴ Կրասնոդարի երկրամասի Տուապսե քաղաքում: Առաջին ժողովածուն լույս է տեսել «Վերնատուն» հրատարակչության ջանքերով՝ Սերգեյ Գալուստյանի խմբագրությամբ: Գիրքը թարգմանվել է ռուսերեն (թարգմանիչ՝ Գեորգի Կուբատյան) և շուտով լույս կտեսնի դարձյալ վերոհիշյալ հրատարակչության կողմից:

Այս օրերին Սիմոն Ներսիսյանը Երևանում է, մեր թղթակիցը հանդիպեց նրան և զրույց ունեցավ:

– Ձեր բանաստեղծությունների մի մասի տակ թվագրված են 1972, 73 թվականներ...

– Երևի ուզում եք հարցնել՝ հին չե՞ն արդյոք դրանք. պատասխանեմ՝ ոչ, քանի որ այդ գործերը թեև գրվել են դպրոցական տարիներին, բայց արծարծում են հավերժական թեմաներ՝ սեր հայրենիքի հանդեպ, առաջին սեր, իսկ դրանք երբեք չեն հնանում, այստեղ կարևորն է՝ ստեղծագործությունը ստացվել է, թե ոչ...

– Կարդալով Ձեր գիրքը, համոզվում ենք, որ Ձեր սրտի և կարոտի ամենամեծ քաղհամանն Արարատ լեռն է, որին Դուք ձոնել եք բանաստեղծությունների մի ամբողջ շարք և ուզում եք նշել, որ դրանք ստացվել են, հաջողված գործեր են, սակայն եկեք խոսենք ձեր քաղաքի հայկական համայնքի մասին: Դուք ունե՞ք որոշակի դեր այդ համայնքում...

– Տուապսե քաղաքի բնակչության շուրջ 30 տոկոսը հայեր են: Վերջին տարիներին շատ ընտանիքներ տեղափոխվել են Հայաստանից ոչ միայն քաղաք, այլև ամբողջ Տուապսեի շրջան: Համայնքը մեծանում է, բայց չկան հայկական դպրոցներ: Բնական է, որ մտահոգվում ենք: Կարծում եմ, գալիք տարի ինձ կհաջողվի ստեղծել կրթամշակութային հայկական մի կենտրոն, որը կունենա իր գրադարանը, թերթը, կիրակնօրյա դպրոցը:

– Մաղթենք հաջողություն Ձեր այդքան կարևոր ծրագրերի իրականացմանը:

– Առանց Հայաստանի օգնության հազիվ թե գլուխ գան իմ ծրագրերը, սակայն այստեղ եմ և իմ կապերն ամրապնդում եմ, որը հուսադրում է...

Ն. ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԱՄՆ

Զեյթունցյանի գրքի շնորհանդեսը

Թեքեյան մշակութային միության Լոս Անջելեսի մասնաճյուղի կազմակերպությամբ Գլենդեյլի հանրային գրադարանի դահլիճում մայիսի 16-ին տեղի է ունեցել անվանի թատերագիր Պերճ Զեյթունցյանի վերջերս անգլերենով նոր հրատարակված երկու թատերախաղեր («Ծնվել է ու մահացել» և «Ամենատխուր մարդը») ընդգրկող հատորյակի շնորհանդեսը, հաղորդում է ՌԱԿ Արևմտյան Ամերիկայի պաշտոնաթերթ «Նոր օրը»: Ելույթ են ունեցել գրքի թարգմանիչներից պրոֆ. Պիտեր Քաուին, որ նաև գրել է առաջաբանը, պրոֆ. Ռազմիկ Մաղոյանը, Օշին Քեշիշյանը և հեղինակ Պերճ Զեյթունցյանը:

«Ադրիլ» հրատարակչատան լույս ընծայած հատորի մյուս թարգմանիչն է Այովա համալսարանի համեմատական գրականության դասախոս, պրոֆ. Դանիել Ուեսթոորը:

Ավելացնենք, որ անցյալ տարի Փարիզում ֆրանսերենով լույս էր տեսել անվանի թատերագրի Մեծ եղեռնին նվիրված «Վերջին արևագալը» ծավալուն վեպը, և որ Պիտեր Քաուին մինչ ներկա հատորը թարգմանել և ծանոթագրել էր Զեյթունցյանի մեկ ուրիշ թատերախաղը՝ «Անավարտ մենախոսությունը», Կոլումբիա համալսարանի հրատարակած «Ժամանակակից հայկական դրամա» հավաքածուի համար:

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

«Հավատա, ոչ մեկն այս աշխարհում որբ չէ»

«Հառնող մոհիկաններ»՝ փոքր-ինչ զարմանք առաջացնող վերնագիր: Թվում է, աշխարհը վաղուց է ափսոսանքով հրաժեշտ տվել նրանց, ում կոչում են... «վերջին մոհիկաններ»: Ասել է թե՝ դոն Քիշոտներ, հոգու ասպետներ, ոտքերն ամուր տոհմածառի հողին, աչքերը՝ աստղալից երկնքին հառածներ... Բայց...

Բացում ենք Ռաֆայել Ղազանչյանի նորատիպ գիրքը, որն ընդգրկում է վերջին տարիներին գրած վիպակներն ու պատմվածքները: Ժողովածուն հիմնված է երկու թեմատիկ խարիսխների՝ Ցեղասպանություն և հայ ժողովրդի ներկա վիճակ: Առաջինի մարմնացումը հերոսների գենետիկ հիշողությունն է: Այն ծնում է հատուկ ֆաբուլա, ներքին և արտաքին իրադարձությունների զարգացման ընթացք և այսօրն ու գալիքը հոգու հեռադարձ հայացքով անցյալին կապող հույս:

Երկրորդ թեման իր պատկերավոր դրսևորումն է գտել, մասնավորապես, քաղաքի խայտաբղետ կերպարների, նրանց խառնվածքների ցայտուն և հոգեբանորեն ճշգրիտ բնութագրման մեջ:

Թեմատիկ ընտրության ոլորտներով են պայմանավորված երկերի լեզվամտածողության առանձնահատկությունն ու տիպայնությունը: Եվ եթե դրանք երբեմն զավեշտիության ասահմանի կենցաղային են, գեղեցկաց, ապա դրանով իսկ հանդիսանում են գեղարվեստական միջոց՝ առավելագույնս իրականորեն պատկերելու ժամանակն ու բարքերը: Նաև՝ ամբողջ կոչված տարաշերտ հասկացությունը: Հեղինակը չի գնում ինքնախաբեության ճանապարհով, նաև ընթերցողին համոզելով, թե իբր մեզանում այսօր «լոխ լավ ա»: Այլ համարձակ ու անքեն դիտարկումներով է մերկացնում ու ներկայացնում մեզ մեր իրականության անատոմիան:

Համաձայնելով Աբգար Ափինյանի հետ, թե «Ռաֆայել Ղազանչյանի «Մեր ցեղի տոտեմը» պատմվածքն աչքի է ընկնում գեղարվեստական-պատմական արժանիքներով և մեզ լուրջ խոհերի է դրդում իր ասելիքով», կարելի է հավաստել, որ սրափության խոհերի է մղում գրողի ամբողջ ժողովածուն՝ իր ամփոփ, կուռ նկարագրով: Գրքի արժանիքներից մեկը նրա անքաքույց ու լիածայն հնչող ենթատեքստն է. եթե չդիմենք ինքներս մեզ գնելու լուրջ ու խոհեմ քայլին, ապա մոտ հեռանկարում ազգովին կհայտնվենք գրքի «սել քաշող» հերոսի դերում: Այն հերոսի, որ ծեռք է բերում ազգի հավաքական կերպարի հնչեղություն: Այն, որն իր քստմելի, գեշնաքաշ չարչիությամբ, զզվելի դարձած տիպականությամբ, իր ամենաքող ինքնիշխանությամբ ահազանգում և զգուշացնում է ամենքիս՝ գլխներիս կախված համատարած դարձող չարիքի մասին: «Նրան հաճախ կարելի է տեսնել քաղաքի փողոցներում՝ զըրթ ու զիքիլով լցրած զնգզնգան սայլակն անիմաստ դես ու դեն քշելիս: Իբր բա՞ն է ծախում, իբր շուկա՞ է գնում, իբր անկա՞խ է: Հաճախ եմ նայում նրան և տեսնում... շատերին: Իբր թե կարևոր բաներով ենք զբաղված, կարևոր գո՞րծ ենք անում: Մուրթուլուսին պատանծված փողոցներում սրա շայլ իշխանությունն է»:

Ռաֆայել Ղազանչյանի շատ գրվածքներին բնորոշ են հոգեբանական դիտարկումները, և, թվում է, անսպասելի լուծումները և սյուժետային շրջադարձերը: Նման գործերի շարքում են «Պատիժ» և «Շունը» պատմվածքները: Մեկը՝ սեփական կամքով կալանավայր վերադարձած և վերջնական ազատումից հետո գնալու տեղ չունեցող մարդու խորը, ներքին դրաման է: Մյուսը՝ շան անձնվեր հավատարմությամբ բոմժին սիրող շան դրաման, մարդո՞ւ, թե՞ խաբված-լքված շան հոգեբանական նուրբ դիտարկմամբ. «Շուն էր պետք լինել՝ մարդուն լավ ճանաչելու համար...»:

Ռաֆայել Ղազանչյանին բնորոշ են ոչ միայն ժամանակի և իրականության գեղարվեստական վավերագրական արտացոլումը, այլև այլաբանության դրոշմը կրող իմաստային ամփոփումները: Այս առումով հատկապես հիշատակելի է «Հառնող մոհիկաններ» պատմվածքը: «Իր սիմվոլիզմով, թրթիռով, տառապանքով, ու, այդուհանդերձ, հավատով առ լավն ու բարին, «Հառնող մոհիկանները» մեր կյանքի «աբսուրդի թատրոնի» բարձր, գեղարվեստական մարմնավորումն է», ասում է Լևոն Անանյանը:

... Ճշմարտացի է գրողը՝ նկատելով, որ իր հերոսներին նայելով հաճախ մե՛զ ենք տեսնում: Այո՛, տեսնում ենք և տառապում, ընդվզում, ցավում, ճանաչում ենք մեզ ու նաև... հույս փայփայում, խոր ու լուսավոր... Սրանում է նույնպես Ռաֆայել Ղազանչյանի «Հառնող մոհիկաններ» ժողովածուի բարոյական արժանիքը: Սուզվելով արդի կյանքի ամենաասպերոտ խորշերը, համարձակ նայելով ազգի պատմական անցյալի ճակատագրական անարդար վայրիվերումներին, ասես նշտարով մերկացնելով մարդկային ես-ի թաքնված ու անքաքույց զազրելի ծալքերը, գրողը չի իջնում հուսալքության և հոռետեսության ստորոտը: Նրա ներքին հավատը մարդու նկատմամբ գրողական միջոց չէ, այլ ազգային ծագումնաբանական արմատներին խարսխված, ինչպիսին էլ լինի ժամանակը՝ ժողովրդի դիմակայության ու տոկունության սերմերը տեսնելու և գալիքին հավատով նայելու արիություն է: Այն, որը բնորոշ է իրապես հառնող մոհիկաններին:

... «Բոլորս մանուկներ ենք որբ...», թախծոտ մտորել է պոետը: Ռաֆայել Ղազանչյանի հերոսներից մեկը ոչ թե հերքում է տիեզերական այս ճշմարտությունը, այլ մարդ-տիեզերք ուղղահայաց կապի «տարածության» մեջ հաստատում է մարդ-արարածի նաև մենակ և ի սկզբանե լքված չլինելու ճշմարիտ գաղափարը. «Հավատա, ոչ մեկն այս աշխարհում որբ չէ, ինչ-որ մեկը քեզնից անտես մտահոգվում է քո մասին և ցավում քեզ համար»:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության թեկնածու

Բացվեցին Հայ սեւ գոտիների միության նոր մասնաճյուղեր

Միջազգային Հայ սեւ գոտիների միությունը այս հոբելյանական տարում մեծ շուքով տոնելու է իր հիմնադրման 25-ամյակը սփյուռքում եւ հայրենիքում: Մասնավորապես, ինչպես գիտենք, հոկտեմբերին մայրաքաղաք Երեւանում տեղի է ունենալու ուշուի աշխարհի առաջնությունը: Մինչ այդ, օգտվելով մայր հայրենիքում գտնվելու առիթից, արեւելյան մարտարվեստի Մեծ վարպետ Կարո Քեբաբջյանն իրեն ընկերակցող պատվիրակության հետ, որի կազմում էին հայր Ներսեսը (ԱՄՆ), Հայ գործարարների միության նախագահ Հովսեփ Սեֆերյանը, ֆրանսահայ գործիչ Գեւորգ Շահինյանը, ՀՍԳՄ-ի Հայաստանի նախագահ Սեյրան Սարոյանը, մասնակցեցին մի շարք միջոցառումների եւ նոր մասնաճյուղերի բացման հանդիսություններին:

Կոտայքի մարզի Գեղադիր գյուղում ՀՍԳՄ-ի նոր կենտրոնի բացման առիթով 80 մարզիկ-մարզուհիներ ուշուի ցուցադրական ելույթներ ունեցան: Այս կենտրոնը հովանավորում է ամերիկահայ բժիշկ Նուբար Ժանոյանը: Բացման հանդիսությանը հայրենասիրական խոսքերով ելույթ ունեցավ Հայ գործարարների միության նախագահ Հովսեփ Սեֆերյանը, որը կոչ արեց ապրել ու գործել միայն հայկական ոգով:

Կապանի ՀՍԳՄ-ի մասնաճյուղի անդամները

Պատվիրակության հաջորդ կանգառը Շիրակի մարզն էր: Գյումրիում հյուրերին ընդունեցին քաղաքապետն ու առաջնորդ սրբազանը: Արթիկ Ղուկասյան, Թավշուտ գյուղերում տեղի ունեցան նոր մասնաճյուղերի բացման հանդիսությունները:

18-րդ դարի հայ ազգային-ազատագրական պայքարի օրրանը՝ Սյունիքի Դավիթ Բեկ գյուղը, նույնպես հյուրընկալեց ՀՍԳՄ-ի պատվիրակությանը: 200 մարզիկ-մարզուհիներ մասնակցեցին հայրենասիրական մեծ տոնախմբությանը՝ պատշաճ բացված հայտարարելով արեւելյան մարտարվեստի նոր կենտրոնը: Այն հովանավորում է փարիզահայ Վահե Շահինյանը: Սփյուռք-Հայաստան համագործակցության այս վառ ցույցը, հուսով ենք, շարունակվելու է 2001 թ. բոլոր կարեւոր իրադարձությունների ընթացքում:

Նախքան Բեյրութ վերադառնալը Մեծ վարպետ Կարո Քեբաբջյանը հանդիպեց Հայաստանի ուշուի ֆեդերացիայի նախագահ Տիգրան Չոբանյանին՝ աշխարհի առաջնության կազմակերպչական հարցերի առնչությամբ:

ՀԱՄՈ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ

«Քաղաքակրթությունների երկխոսությունը» շարունակվում է

Հունիսի 5-ին կմեկնարկի «Քաղաքակրթությունների երկխոսություն» անվանումը կրող մինի ֆուտբոլի մրցաշարը, որին կմասնակցեն Հայաստանում արտասահմանյան դեսպանությունների եւ ներկայացուցչությունների թիմերը:

Երեկ կազմակերպված մամլո ասուլիսում մրցաշարի մասնակից թիմերի, անցկացման կարգի մասին պատմեցին Հայաստանում ՄԱԿ-ի գրասենյակի համակարգող Կասիդա Չեկալովիչը, մրցաշարի կազմկոմիտեի նախագահ, Հայաստանում «Ինտերֆաքսի» թղթակից Տիգրան Հովհաննիսյանը, ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի պատասխանատուները:

Ինչպես ասաց տիկին Չեկալովիչը, «Քաղաքակրթությունների երկխոսության» նախաձեռնությամբ հանդես է եկել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը: Գաղափարն իրականացնելու գործում մեծ դեր ունի նաեւ սպորտը, մասնավորապես՝ ֆուտբոլը: Մարզական միջոցառումները նպաստում են հաղթահարել շատ հակասություններ, այդ թվում՝ նաեւ քաղաքական: Տիկին Չեկալովիչն ասաց, որ անցյալ տարի, իմանալով մրցումների անցկացման մասին, իրենք որոշեցին համագործակցել: Եվ իրոք, շատ հետաքրքիր, գրավիչ մրցաշար ստացվեց: Նա հույս հայտնեց, որ այս տարվա խաղարկությունն ավելի բարձր մակարդակով, ավելի կազմակերպված կընթանա:

Երկրորդ անգամ անցկացվող մրցաշարում, որ կազմակերպել է Արտասահմանյան թղթակիցների ասոցիացիան՝ ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի, ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի, ինչպես նաեւ Իրանի ու ԱՄՆ-ի դեսպանությունների աջակցությամբ, հանդես կգան 9 թիմեր: Նրանք բաժանված են երկու խմբի: «Ա» խմբում ընդգրկված են Ռուսաստանի, Գերմանիայի, ԱՄՆ-ի, Իրանի, ՄԱԿ-ի, «Բ» խմբում՝ ՀՀ ԱԳՆ-ի, Իտալիայի, «Էխոպաս էֆ Մի», թղթակիցների թիմերը: Խմբային մրցումները կավարտվեն հունիսի 20-ին, իսկ 3 օր անց կանցկացվեն կիսաեզրափակիչ խաղերը: Գավաթի խաղարկության հաղթողներն ու մրցանակակիրները կորոշվեն հունիսի 27-ին: Բոլոր խաղերը կանցկացվեն Երեւանի «Դինամո» մարզադաշտում:

Մրցաշարն ունի նաեւ բարեգործական նպատակ. գոյացած միջոցները փոխանցվելու են հաշմանդամ երեխաներին:

Մրցաշարի ավարտից հետո Վազգեն Սարգսյանի անվան «Հանրապետական» մարզադաշտում ընկերական հանդիպում կանցկացվի «Արարատ-73» վետերանների թիմի եւ դեսպանությունների թիմերից կազմված հավաքականի միջեւ:

Շախմատային «Օսկարը»՝ Վլադիմիր Կրամնիկին

Ռուսական «64. Շախմատային տեսություն» հանդեսի հարցման արդյունքով 2000 թ. լավագույն շախմատիստ է ճանաչվել Վլադիմիր Կրամնիկը: Նրան կհանձնվի շախմատային «Օսկարը»: Լավագույնների ընտրությունը կատարել են 326 մեկնաբաններ, որոնք աշխարհի 58 երկրներ են ներկայացնում:

Մարզաsերների ուշադրությանն ենք ներկայացնում առաջին տասնյակի շախմատիստներին եւ նրանց միավորները:

1. Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան)	3796
2. Վիշվանաթան Անանդ (Հնդկաստան)	3410
3. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան)	3372
4. Ալեքսեյ Շիրով (Իսպանիա)	2028
5. Մայքլ Ադամս (Անգլիա)	1388
6. Ալեքսանդր Գրիշչուկ (Ռուսաստան)	971
7. Ալեքսանդր Մորոզեւիչ (Ռուսաստան)	891
8. Պետեր Լեկո (Հունգարիա)	758
9. Վասիլի Իվանչուկ (Ուկրաինա)	721
10. Ալեքսանդր Խալիֆման (Ռուսաստան)	490

Վիշվանաթան Անանդի հաղթանակը

Հետաքրքիր շախմատային մրցաշար անցկացվեց Մեքսիկայի Մերիդա քաղաքում: Չորս գրոսմայստերներ իրենց հարաբերությունները պարզեցին երկու շրջանով անցկացված մրցապայքարում:

Մրցաշարում, որն ըստ ՖԻԴԵ-ի սանդղակի 18-րդ կարգ ուներ, հաղթեց Վիշվանաթան Անանդը (Հնդկաստան), որը 6 հնարավորից 4,5 միավոր վաստակեց: Հաջորդ տեղերում են Նայջել Շորտը (Անգլիա)՝ 3,5, Ալեքսանդր Խալիֆմանը (Ռուսաստան)՝ 3, Խիլբերտո Էռնանդեսը (Մեքսիկա)՝ 1 միավոր:

«Բոսնիա-2001» մրցաշարը

Սարաեւոյում անցկացված «Բոսնիա-2001» մրցաշարի հաղթող դարձավ բուլղարացի գրոսմայստեր Կիրիլ Գեորգիեւը: Նա շրջանային մրցակարգով անցկացված մրցումների 9 պարտիաներում 6,5 միավոր վաստակեց: Հաղթողին հաջորդեցին նրա հայրենակից Վեսելին Թոփալովը՝ 6 միավոր, Իլյա Սմիրինը (Իսրայել), Ալեքսեյ Դրեեւը (Ռուսաստան)՝ 5-ական միավոր:

Չեխիայում բնակվող մեր հայրենակից Սերգեյ Մովսիսյանն իր հնարավորություններից գածր հանդես եկավ. նա 3,5 միավոր վաստակեց:

Ազգ ՀԱՐԳԵԼԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

«Ազգ» օրաթերթը կազմակերպել է նոր ծառայություն, որից օգտվողները հնարավորություն կստանան ինտերնետում հայերենով, ռուսերենով, անգլերենով, թուրքերենով ներկայացնել տարաբնույթ հայտարարություններ՝ շնորհավորանքների, առուվաճառքի, վարձակալության, աշխատանքի առաջարկություններ, աշխատուժի առաջարկություններ, ծանոթացման առաջարկներ:

www.azg.am

«Ազգ» օրաթերթի ինտերնետ-էջը ներկայումս ինտերնետի հայկական տեղեկատվական պաշարներից ամենաընթերցվողն է: 4 ամսվա ընթացքում **265 391** ընթերցող է այցելել «Ազգ»-ի ինտերնետային էջը:

Մի՛ սահմանափակվեք այն փողոցով, շրջանով կամ քաղաքով, որտեղ ծավալում եք Ձեր գործունեությունը, այլ ներկայացրեք ամբողջ աշխարհին Ձեր հնարավորությունները՝ մե՛ր միջոցով:

Մինչեւ ս. թ. հունիսի 10-ը հայտարարություններն ընդունվում են անվճար, հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Հանրապետության փ. 47, «Ազգ» օրաթերթ (հեռ. 52-93-53):

Բաց հասարակության ինստիտուտի Օժանդակության հիմնադրամ Հայկական մասնաճյուղ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը եւ Արվեստ եւ մշակույթ ցանցային ծրագիրը հայտարարում են մրցույթ՝ 2001 Կատարողական արվեստի ամառային ակադեմիային մասնակցելու համար, որը տեղի կունենա Բուլղարիայի Սոֆիա քաղաքում, ս/թ հուլիսի 16-ից օգոստոսի 7-ը: Ծրագիրն ընդգրկում է չորս գործնական դասընթաց ժամանակակից պարարվեստի, թատրոնի եւ վիզուալ արվեստի բնագավառներում եւ մեկ տեսական դասընթաց՝ հեքիաթների ու դիցաբանության հետ առնչվող աշխատանքներում կիրառվող հոգեբանադրամատիկական մեթոդի օգտագործման վերաբերյալ: Անգլերենի իմացությունը պարտադիր է: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է մինչեւ 2001 թ. հունիսի 18-ը ներկայացնել դիմում www.sapasofia.org էլեկտրոնային հասցեով, կամ փոստով ուղարկել c/o SCA-Sofia, 19, Angel Kanchev str, Sofia 1000-Bulgaria; e-mail: sapa-sofia@sca.osf.bg; tel/fax: (3592) 9800244/9804924:

Տեղեկությունների համար դիմել ԲՀԻՕՀՀՄ հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ./ֆաքս 542-119, 541-719, 543-901:
E-mail: armine@osi.am; www.osi.am

Բաց հասարակության ինստիտուտի Օժանդակության հիմնադրամ Հայկական մասնաճյուղ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ եւ «Մշակութային կապեր» ցանցային ծրագիրը հայտարարում են մրցույթ՝ 2001 թ. ամառային ակադեմիային մասնակցելու համար, որը կկայանա Ռուսաստանում, ք. Պերեսլավլ-Զալեսկիում, ս/թ հուլիսի 20-30-ը: Նախագծի թեման է՝ «Արվեստը բնության մեջ»: Նկարիչների միջազգային խումբը, օգտագործելով տեղի բնական նյութերը, ստեղծելու է արվեստի, բնության եւ պատմության միասնական թեմայով անհատական եւ խմբային աշխատանքներ: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել ինքնակենսագրություն (CV) եւ տեղեկություններ վերը նշված բնագավառում փորձի վերաբերյալ: Փաստաթղթերն ընդունվում են ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակում մինչեւ 2001 թ. հունիսի 11-ը: Տեղեկությունների համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ. 542-119, 541-719, 543-901:
e-mail: armine@osi.am; ինչպես նաեւ **www.osi.am**

HUJ

1965 թ. գործող Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբը, որը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ է, հրավիրում է որպես կամավորական մասնակցելու արտասահմանում եւ Հայաստանում միջազգային աշխատանքի ճամբարների ամառային ծրագրերին:

Պայմանները՝ *անգլերենի (ֆրանսերեն, գերմաներեն) տիրապետում, կամավորականի անդամավճար եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն:*

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ մայիսի 30-ը հետեւյալ հասցեով՝
Կորյունի 19ա, 7-րդ հարկ,
հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան» ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- ***Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով***

ARMENIAN AIRLINES, swissair, KLM, BRITISH AIRWAYS, АЭРОФЛОТ

տարանցիկ քաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- ***Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում***
- ***Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում***
- ***Բժշկական ապահովագրություն***

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 29. 05. 2001 Գինը՝ 100 դրամ